

Załącznik
Do Uchwały nr XVI/...../2004
Rady Gminy Żukowice
z dnia 30 września 2004 r.

**Instytut
Funduszy
Europejskich**

***PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
NA LATA 2004-2006
z projekcją na lata 2007-2013
GMINY ŻUKOWICE***

Wrocław, sierpień 2004 roku

WSTĘP

Samorząd terytorialny zgodnie z art. 163 Konstytucją RP wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Działanie to powinno zapewnić harmonijny rozwój regionu, co ma szczególne znaczenie w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Rada Regionów Europy ma za zadanie tworzenie warunków dla wyrównywania dysproporcji pomiędzy regionami. Szczególnie ważna rola przypada w tym procesie samorządom lokalnym na poziomie gminy. Art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym Dz.U.01.142.1591 z późniejszymi zmianami precyzuje podstawowe zadania z zakresu zaspokajania potrzeb wspólnoty.

Wszystkie zadania inwestycyjne, wymagają zaangażowania finansowego. To z kolei określa budżet gminy. Zgodnie z art. 54 w kontekście art. 53 ust. 1 cytowanej ustawy o samorządzie gminnym, dla prawidłowej gospodarki finansami w dłuższym okresie czasu wymagane jest staranne planowanie i tworzenie planów finansowych oraz inwestycyjnych. Ma to szczególne znaczenie w świetle aplikacji o dofinansowanie inwestycji gminnych ze środków pomocowych Unii Europejskiej lub innych źródeł finansowania zewnętrznego (Bank Światowy, Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej).

Istotną przesłanką dla tworzenia dokumentów planistycznych oraz prognoz średniookresowych są aplikacje o dotacje do wszelkich funduszy finansowania zewnętrznego, z których najważniejszymi są fundusze strukturalne Unii Europejskiej, ZPORR (Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego), EFS (Europejski Fundusz Społeczny) oraz EFOGR (Europejski Fundusz Odbudowy Gospodarki Rolnej). Każdy z wymienionych funduszy, w strukturze swoich wniosków wymaga od projektu zgodności działania z Planem Rozwoju Lokalnego, uwzględnienia go w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym lub zgodności z przyjętą strategią rozwoju sektora/odcinka działania samorządu.

W tym kontekście dokument Plan Rozwoju Lokalnego nie tylko ma na celu oszacowanie potrzeb inwestycyjnych i skorelowania ich z polityką regionalną, ale przede wszystkim usystematyzowanie zadań według przyjętych kryteriów oraz osadzenia ich

w realiach finansowych zgodnie z art. 113 ustawy o finansach publicznych Dz.U.03.15.148. Dobrze przygotowany Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem prognostycznym i jednocześnie narzędziem pomocniczym dla monitorowania wykonania określonej strategii gminy lub mikroregionu. Jest elastyczną procedurą działania, którą można modyfikować i ulepszać w czasie. Dokument określa diagnozę sytuacji w obszarze interwencji, wskaźniki oceny zadań inwestycyjnych oraz większość danych, wymaganych dla sporządzenia wniosku o dofinansowanie oraz studium wykonalności. Dobrze wykonany pozostanie w całej swojej strukturze prostym przepisem na sukces.

Niezwyczajnie ważnym zagadnieniem wynikającym z tworzenia Planu Rozwoju Lokalnego jest zaangażowanie Rady Gminy, zespołów programowych oraz Urzędu Gminy w powstanie tego dokumentu. Finalne opracowanie jest dziełem wielu stron, którym zależy na rozwoju społeczno-ekonomicznym swojej gminy. Dzięki takiemu podejściu tworzy się wizję lepszego życia i szansy wyjścia z głębokiego kryzysu społecznego.

W imieniu zespołu redagującego Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Żukowice dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do jego powstania i życzę wytrwałości oraz sprzyjających okoliczności dla jego realizacji.

*mgr inż. Agnieszka Mostowa
dr Tadeusz Gospodarek
Instytut Funduszy Europejskich*

Osoby, dzięki współpracy których powstał ten dokument:

Radni Rady Gminy Żukowice - kadencja 2002 -2006

Grażyna Rencz - Wójt Gminy Żukowice

Sławomir Szyłkin - Sekretarz Gminy Żukowice

Zuzanna Wardyńska - Skarbnik Gminy Żukowice

Krzysztof Wołoszyn - insp. ds. promocji gminy, transportu i ochrony środowiska

Rys.1 Biblioteka Publiczna w Nielubi

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
SPIS TREŚCI.....	5
I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	7
II AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU - ANALIZA.....	8
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ	8
2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	10
3. TURYSTYKA	13
4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	16
4.1 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego.....	17
4.2 Infrastruktura techniczna	19
4.3 Własność nieruchomości	24
4.4 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	25
4.5 Identyfikacja problemów	33
5. GOSPODARKA.....	35
5.1 Główni pracodawcy/struktura i trendy.....	37
5.2 Struktura zatrudnienia na terenie gminy.....	37
5.3 Identyfikacja problemów	38
6. SFERA SPOŁECZNA	39
6.1 Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym poziom bezpieczeństwa.....	39
6.2 Służba zdrowia.....	39
6.3 Bezpieczeństwo publiczne.....	40
6.4 Edukacja.....	41
6.5 Kultura i sport	43
6.6 Rynek pracy	45
6.7 Grupy społeczne, wymagające wsparcia.....	46
6.8 Identyfikacja problemów	46
III ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTAUACJI NA DANYM OBSZARZE	47
1. INWESTYCJE W KATEGORII POPRAWY INFRASTRUKTURY GMINNEJ.....	50
2. INWESTYCJE DROGOWE	51
3. INWESTYCJE SPOŁECZNO-SOCJALNE.....	51
4. INWESTYCJE W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	52
5. POZOSTAŁE INWESTYCJE.....	53
IV REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW.....	54
V POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY.....	57
VI OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	58
1. WSKAŹNIKI GLOBALNE	58
2. INWESTYCJE DROGOWE	59
3. INWESTYCJE DOTYCZĄCE ZAOPATRZENIA W WODĘ.....	60
4. INWESTYCJE DOTYCZĄCE KANALIZACJI I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW	60
5. INWESTYCJE DOTYCZĄCE GOSPODARKI ODPADAMI.....	62
6. INWESTYCJE PROEKOLOGICZNE.....	62
7. INWESTYCJE DOTYCZĄCE SFERY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ	63

VII PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 - 2006 I NA NASTĘPNE PLANOWANE LATA.....	64
VIII SYSTEM WDRAŻANIA	70
1. KOMISJA MONITORUJĄCA.....	71
2. PROCEDURA WDROŻENIOWA PROJEKTU INWESTYCYJNEGO.....	72
3. HARMONOGRAM CZASOWO ZADANIOWY I CZASOWO FINANSOWY	73
IX SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	78
1 SYSTEM MONITOROWANIA POJEDYNCZEGO PROJEKTU	79
1.1 Faza tworzenia produktów	79
1.2 Faza krótkoterminowych skutków wdrożenia projektu.....	79
2 SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	80
2.1 Faza realizacji zadań.....	80
2.2 Faza oddziaływania krótkookresowego.....	81
2.3 Faza monitoringu długofalowego i oceny	81
3. PUBLIC RELATIONS PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	81
4. ZMIANY W PLANIE ROZWOJU LOKALNEGO	82

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Niniejszy dokument wykonany został dla Gminy Żukowice położonej w powiecie głogowskim, w województwie dolnośląskim.

Rys. 2 Gmina Żukowice w powiecie głogowskim

Plan Rozwoju Lokalnego zakreślono na horyzont czasowy 2004 - 2006. Wpisuje się on w ramy czasowe Narodowego Planu Rozwoju 2004 - 2006 oraz koniec kadencji obecnych władz lokalnych. Ponieważ jest ściśle powiązany z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Gminy (WPI), pozwala w krótkoterminowej, dwuletniej prognozie stosunkowo precyzyjnie określić harmonogram realizacji zadań w nim ujętych, koszt ich realizacji oraz możliwość

sfinansowania z funduszu strukturalnego EFRR (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) poprzez ZPORR (Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego).

Zaproponowano również plan średnioterminowy na lata 2007-2008, jako przedłużenie realizacji projektów rozpoczętych w latach poprzednich 2004-2006. Przyjęcie dłuższej perspektywy mogłoby wpłynąć negatywnie na dokładność szacunków kosztów finansowych, a ponadto dłuższy horyzont czasowy uprawdopodobnia rozminięcie się planowanych kierunków z uwarunkowaniami lokalnym, które mogą zaistnieć za kilka lat. Zadania uwzględnione w Planie, z powodu wymaganych nakładów oraz w kontekście możliwości finansowych gminy oraz ze względów technicznych, mają charakter zadań wieloletnich. Dlatego z racji ciągłości i kontynuacji procesów inwestycyjnych, a także z uwagi na konieczność zachowania pewnej logicznej i technicznej konsekwencji planowanych projektów i procesów decyzyjnych, wskazano również zestawienie zadań proponowanych do realizacji, w kolejnym horyzoncie czasowym programowania Unii Europejskiej 2007 - 2013.

II AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU - ANALIZA

1. Położenie, powierzchnia, ludność.

Gmina Żukowice leży w powiecie głogowskim, w północnej części województwa dolnośląskiego, przy granicy z województwem lubuskim. Od północnego - zachodu przez Odrę gmina graniczy z gminą Kotłą, od północnego-wschodu i wschodu z miastem Głogowem, od południowego-wschodu z gminą Gaworzycy w powiecie polkowickim, a od zachodu z gminą Bytom Odrzański w powiecie nowosolskim województwa lubuskiego.

Cała jednostka administracyjna zajmuje 6809 ha, co kwalifikuje ją do gmin małych. W gminie znajduje się 21 miejscowości, tj. 15 sołectw (Brzeg Głogowski, Bukwica, Czerna, Dankowice, Dobrzejowice, Domaniowice, Glinica, Kamiona, Kłoda, Kromolin, Nielubia, Słone, Szczepów, Zabłocie, Żukowice,) oraz 6 przysiółków (Czerna PKP, Góra św. Anny, Mierzów, Słóćwina, Zameczno).

Rys. 3 Gmina Żukowice z podziałem na sołectwa

Powierzchnia gminy Żukowice wynosi 68,09 km², co stanowi 15,4% powierzchni powiatu. Zagospodarowanie 6809 ha przedstawia się następująco:

Struktura własności gruntów

Typ własności gruntu	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Grunty stanowiące własność gminy	221	3,2%
Gospodarstwa innych osób prawnych	2650	38,9%
Gospodarstwa indywidualne	3938	57,8%
<i>Razem</i>	6809	100,0%

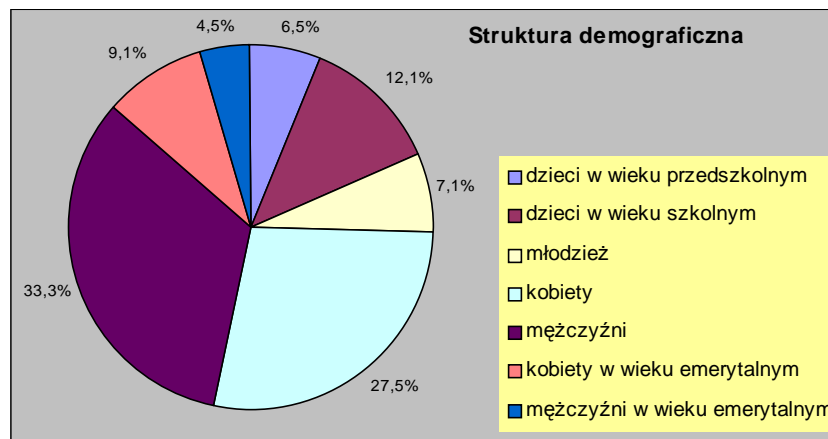
Tab.1 Struktura własności gruntów w gminie Żukowice

Liczba ludności gminy wynosi 3 509 osób, co stanowi ok. 3,9% ludności całego powiatu głogowskiego. Gęstość zaludnienia jest bardzo niska i wynosi 53 osoby/km². Jest to około 4 razy mniej niż w powiecie głogowskim i około 3 razy mniej niż w województwie dolnośląskim.

Mieszkańcy gminy

Kategoria statystyczna	Wiek [lata]	2000	2003	%populacji
dzieci w wieku przedszkolnym	0 - 6	250	231	6,5%
dzieci w wieku szkolnym	7 - 15	431	429	12,1%
młodzież	16 - 19	250	252	7,1%
kobiety	20 - 60	981	977	27,5%
mężczyźni	20 - 65	1228	1184	33,3%
kobiety w wieku emerytalnym	60+	340	324	9,1%
mężczyźni w wieku emerytalnym	65+	179	160	4,5%
	<i>Razem</i>	3659	3557	100,0%
w tym:	<i>kobiety</i>	1798	1738	48,9%
	<i>mężczyźni</i>	1861	1825	51,3%

Tab. 2 Ludność Gminy Żukowice według płci i grup wiekowych

Rys. 4 Struktura demograficzna gminy Żukowice

Analizując strukturę wiekową ludności gminy Żukowice można stwierdzić, że przedstawia się ona korzystnie. Występuje duży odsetek ludzi młodych do 19 roku życia (25,7%). Ludność w wieku produkcyjnym (19-65 lat) stanowi 60,8%, a w wieku emerytalnym (po 65 roku życia) - 13,6 % w ogólnej liczbie ludności gminy. W okresie 2000-2003 liczba mieszkańców zmalała o 2,79%.

2. Środowisko przyrodnicze

Geologia

Gmina położona jest na obszarze monokliny przedsudeckiej. Podłoże monokliny tworzą skały krystaliczne, na powierzchni ukazują się utwory plioceńskie i czwartorzędowe. Miąższość utworów plioceńskich wynosi około 110 m. Na powierzchni występują one w obrębach Dobrzejowic, Żukowic i Domanowic. Pozostała część gminy pokryta jest osadami czwartorzędowymi. W obrębie wzgórz są to gliny zwałowe, inne utwory gliniaste i piaszczyste pochodzenia lodowcowego i wodno - lodowcowego. W pradolinie teren zbudowany jest z holocenijskich utworów rzecznych. Najwyższy punkt na terenie Gminy Żukowice znajduje się na wysokości 200 m n.p.m., przy granicy z województwem zielonogórskim, koło przysiółka Mierzów, a najniższy (ok. 67 m n.p.m.) osiąga Odra w przy granicy z województwem zielonogórskim poniżej Dobrzejowic. Rzeźba Wzgórz Dalkowskich jest bardzo urozmaicona - mają one charakter wału moreny

czołowej i są skutkiem stacjonowania lodowca podczas zlodowacenia środkowopolskiego. Wysokości względne w obrębie szczytowej partii Wzgórz przekraczają 80 m. Dolina Odry to płaski teren oddzielony od wzgórz kilkoma terasami nadzalewowymi. Jednym z zadań postawionych w Strategii Rozwoju Gminy Żukowice w ramach celu „Kształtowanie i ochrona środowiska przyrodniczego” jest nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami w celu wykorzystania walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszaru chronionego krajobrazu „Wzgórze Dalkowskie”.

Wody

W podłożu pradoliny zalegają ogromne ilości wód podziemnych, tworzących Obszar Najwyższej Ochrony. Wydajność jednostkowa wody wynosi tu 50 - 70 m³/h z odwiertu. Z zasobów tych czerpie huta miedzi „Głogów” przez ujęcia w Brzegu Głogowskim i Czernej. Pozostała część gminy, tj. Wzgórze Dalkowskie i ich północna strefa przejściowa do pradoliny mają niewielkie zasoby wód gruntowych, o wydajności poniżej 30 m³/h.

Największym ciekim na terenie gminy jest rzeka Odra. Od lat jej wody są zanieczyszczone tak, że zalicza się je do pozaklasowych, chociaż w wyniku powodzi w 1997r. ich czystość uległa poprawie. Być może to jest powodem powrotu do rzeki wielu gatunków ryb i ptactwa wodnego. Powyżej granic gminy, w obrębie Rapocina w gminie Głogów zauważono nawet żeremia bobrów. Odra stwarza dla terenów nadrzecznych poważne zagrożenie powodziowe, dotyczy to zwłaszcza Czernej i w mniejszej mierze Brzegu Głogowskiego.

Klimat

Klimat gminy Żukowice oraz związane z nim stany pogodowe, podobnie jak całego województwa dolnośląskiego, kształtowane są przez masy powietrza napływające głównie znad Atlantyku, Skandynawii i północno-wschodniej Europy. Znacznie rzadziej napływają masy powietrza znad Azorów i Morza Śródziemnego. Jest to klimat umiarkowany o cechach oceanicznych, który charakteryzuje się łagodnymi zimami i niezbyt upalnymi latami. W sumie na obszarze gminy Żukowice występują korzystne warunki klimatyczne. Jedynie w pradolinie Odry, podczas cisz, występują inwersje termiczne. Średnia

temperatura roczna kształtuje się od 8 do 8,7°C. Okres wegetacyjny trwa tu ponad 220 dni. Suma opadów rocznych waha się w przedziale 500-600 mm, a ich maksimum przypada na lipiec. Zima trwa przeciętnie od 64 do 72 dni. Rzadko utrzymują się mrozy trwające bez przerwy dwa tygodnie. Przeważają wiatry z kierunków zachodnich.

Gleby

Na terenie gminy występują gleby dobre i bardzo dobre. Gleby klas I - III zajmują 74,6 % powierzchni gruntów rolnych, gleby klasy IV - 17,6 %. Pod względem genetycznym - litologicznym przeważają w obszarze wzgórz gleby bielcowe i brunatne właściwe, a w pradolinie mady i gleby pochodzenia bagiennego. Grunty orne najlepszych klas (I - III) występują w obrębach: Żukowice (94,0 %), Zabłocie (91,2%), Kamiona (87,2%), Nielubia (83,1%), Bukwica (83,3%) i Kromolin (81,8 %). Najgorsze w skali gminy grunty mają wsie: Dobrzejowice (59,5 %) i Dankowice (37,5 %).

Szata roślinna

Środowisko naturalne zostało gruntownie przekształcone przez gospodarkę człowieka. Potencjalna roślinność naturalna dla pradolin to niżowe nadrzeczne łągi wierzbowo - topolowe, a dla wzgórz i ich obrzeża - grądy środkowoeuropejskie, odmiany śląsko - wielkopolskiej oraz różne typy dąbrów. Fragmenty roślinności najbliższe temu stanowi zachowały się w pradolinie Odry. W siedmiu wsiach zachowały się parki podworskie z bogatym drzewostanem, wpisane do listy obiektów zabytkowych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Są to parki w Brzegu Głogowskim (określony jako „ogród ozdobny”), Czernej, Dankowicach, Glinicy, Kamionej, Kromolinie, Szczepowie. Oprócz tego w Dobrzejowicach, Żukowicach i Bukwicy znajdują się parki zdewastowane lub szczątkowe a w Domaniowicach - park leśny. W strefie ochronnej huty miedzi znajdują się wielkoobszarowe monokulturowe nasadzenia topolowe. Są one w różnym wieku i w różnym stanie zdrowotnym. Drzewostany te są wprawdzie odporne na emisje przemysłowe, lecz bardzo wrażliwe na suszę i szkodniki.

Surowce mineralne

Na głębokości ok. 1000 - 1400 m, w utworach czerwonego spągowca, znajdują się złoża rud miedzi o zawartości metalu ok. 2,0 - 2,5 %. Nad nimi występuje anhydryt z wkładkami dolomitów i gipsów. W obszarze gminy znajdują się fragmenty terenu górniczego „Sieroszowice” oraz udokumentowanych złóż rudy miedzi: „Głogów” (kat. C-2), „Bytom Odrzański” (kat. C-1) i „Bytom Odrzański” (kat. C-2), oraz obszaru rezerwowego „Gaworzyce”. Na powierzchni obficie występują - jako wynik działalności lodowca - kruszywa naturalne o różnej strukturze frakcyjnej. Są one wydobywane „na dziko”. Jedynym złożem udokumentowanym i eksploatowanym zgodnie z koncesją jest złożo „Słone” w Słone, przy granicy z Kamioną.

3. Turystyka

Okolice Gminy Żukowice posiadają w miarę ciekawe możliwości rozwoju oferty turystycznej. Nie są one na dzień dzisiejszy wykorzystane w pełni, ponieważ nowoczesna turystyka wymaga poważnych nakładów finansowych i wspomaganie ze strony władz. Gmina posiada następujące walory krajobrazowe: Wzgórza Dalkowskie, dolina Odry oraz licznie występujące zabytki kultury materialnej (budynki i budowle, zespoły pałacowe i kościelne) i przyrody (pomniki przyrody, parki podworskie).

Umożliwia to tworzenie warunków i infrastruktury (parkingi, miejsca biwakowe, punkty gastronomiczne) dla różnorodnych form czynnego wypoczynku. Z punktu widzenia interesu gminy inwestycje w infrastrukturę turystyczną mają za zadanie przyciągnięcie bogatszej klienteli na teren gminy Żukowice w jak najszerszym zakresie w ciągu całego roku. Jest to możliwe wyłącznie przez stworzenie szczególnych atrakcji oraz nowoczesnych, aktywnych form wypoczynku, zwłaszcza o charakterze wypoczynku sobotnio - niedzielного.

Turystyka pieszo - rowerowa

Na terenie gminy możemy wyróżnić dwa ciekawe szlaki pieszo - rowerowe. Pierwsza trasa: stacja PKP Gaworzyce - Mieszków - rezerwat „Wąwóz Konwaliowy”

(w gminie Bytom Odrzański przy granicy z gminą Żukowice) - Mierzów - Góra Św. Anny - Kromolin - Czerna - Brzeg Głogowski - Wróblin Głogowski (obecnie w granicach miasta Głogowa) - Głogów. Drugi szlak: stacja PKP Kłobuczyn - Wierzchowice - Glinica - Zabłocie - Żukowice - huta „Głogów II” - huta „Głogów I” - Głogów.

Oprócz tego wyznaczono w dwóch przysiółkach Kromolina - Mierzowie i Górze Św. Anny - miejsca pod niewielkie parkingi/pola namiotowe dla turystów pragnących zwiedzić najpiękniejszy fragment Wzgórz Dalkowskich, w tym rezerwat przyrody „Dalkowskie Jary” znajdujący się w gminie Gaworzyce i „Wąwóz Konwaliowy” - w gminie Bytom Odrzański w województwie lubuskim, przylegający do granicy gminy Żukowice.

Sporty wodne

Tworzenie stancji wodnej oraz małej żeglugi turystycznej przy Odrze może być przedmiotem projektów szczegółowych rozwoju turystyki. Zorganizowane spływy kajakowe mogą, przy stosunkowo niskich nakładach inwestycyjnych w ciepłych miesiącach przyciągnąć turystów z okolicznych miejscowości. Jest to jednak uwarunkowane presją na podniesienie czystości rzek lokalnych przynajmniej do klasy zezwalającej na bezpieczną kąpiel oraz budowę infrastruktury nadbrzeżnej co powinno stanowić przesłanie dla planowanych inwestycji gminnych, a dla aktywnych mieszkańców gminy hasło do podjęcia inicjatywy biznesowej.

Sporty modne i ich perspektywa rozwoju na terenie gminy

Wczasy w siodle (jazda konna)

Tereny gminy Żukowice mogą stanowić atrakcyjne miejsca dla wędrowek konnych. Wymaga to uzgodnienia z nadleśnictwem i władzami gminy przebiegu tras (pozwolenia na wjazd konno do lasu). W kraju nie ma ich jeszcze zbyt wiele, dlatego podjęcie inicjatywy w tej kwestii wydaje się być warte ujęcia w planie, zwłaszcza w kontekście rozwoju agroturystyki.

Quad cross

Istnieją pewne przesłanki dla tworzenia międzygminnej atrakcji typu „Quad cross” na wyrobiskach i na hałdach oraz zamkniętych zakładów przemysłowych. Istnieją również możliwości jazd terenowych na wynajmowanych samochodach typu jeep. Są to jednak działania wyłącznie dla lokalnych przedsiębiorców, którym gmina może pomóc w udostępnieniu terenu.

Zabytki i miejsca historyczne

Na terenie gminy Żukowice nie ma szczególnie wyeksponowanych obiektów zabytkowych. Warto jednak zwrócić uwagę na zabytkowe kościoły, między innymi

Rys.5. Kościół p.w. Bożego Ciała w Brzegu Głogowskim

w Brzegu Głogowskim, Kromolinie, Nielubi oraz Żukowicach. Warte zwiedzenia są zabytkowe dwory i pałace znajdujące się w miejscowościach: Czerna, Dankowice, Glinica, Kamiona, Szczepów oraz Żukowice. Kolejnym miejscem godnym uwagi jest Przysiółek Góra św.

Anny. Na malowniczym zalesionym wzgórzu usytuowana jest kaplica p.w. św. Anny. Droga do niej prowadzi schodkami i stromą ścieżką. Pierwszą wzmiankę o kapliczce znaleźć można w dokumentach z 1514 roku. Obecny budynek zawdzięcza swój wygląd właścicielowi Kromolina, którym był hrabia Johann Christoph von Churschwandt. W 1716 roku rozpoczął on budowę murowanej kaplicy na miejscu poprzedniej drewnianej. W 1740 roku otrzymała ona dziedziniec, otoczony półkolistymi arkadami, co utworzyło rodzaj atrium. Jest to kaplica pątnicza dla pielgrzymów. O datkach jej renowacji świadczą napisy na tylnej części ołtarza - 1796, 1881 i 1882. Wyposażenie wnętrza jest utrzymane w stylu barokowym. Przed kaplicą stoi figura św. Jana Nepomucena. Kaplicy nie oszczędziły działania wojenne w 1945 roku - jako że

stanowiła ona dogodny punkt obserwacyjny i orientacyjny. Dziś, w odbudowanej po wojnie, raz do roku w pierwszą niedzielę po św. Annie (po 26 lipca) odbywa się poświęcenie zgromadzonych tam samochodów.

Rys 6 Kaplica św. Anny położona na Górze św. Anny

4. Zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Żukowice posiada gminny plan urządzeniowo-rolny, uwzględniający między innymi problem scalania gruntów i kompleksową naprawę dróg transportu rolnego oraz szczegółowe plany urządzeniowo rolne dla obrębów Brzeg Głogowski, Czerna, Dobrzejowice i Kromolin. Ponadto gmina posiada miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla wsi Nielubia, Czerna, Kromolin i Domaniewice. Obecnie gmina jest w trakcie przygotowania planów zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Kłoda, Brzeg Głogowski, Zabłocie oraz Dobrzejowice. Dokumenty te mają za zadanie wykorzystać optymalnie przestrzeń, pomiędzy różnorodnie często konkurujące ze sobą funkcje przyciągnąć zewnętrznych inwestorów, w celu tworzenia nowych miejsc pracy.

Rozwój infrastruktury technicznej ma decydujące znaczenie dla osiągnięcia poprawy warunków życia mieszkańców gminy, przyczynia się do podniesienia atrakcyjności obszaru gminy oraz poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Zgodnie ze

Strategią Rozwoju Gmina Żukowice zamierza realizować w ramach celu szczegółowego *Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej* następujące zadania:

- Realizacja gminnej koncepcji odprowadzania ścieków obejmującej rozwiązania kompleksowe dla całej gminy
- Budowa lokalnych oczyszczalni przyzagrodowych dla wsi i przysiółków nie planowanych do podłączenia do oczyszczalni
- Modernizacja sieci wodociągowej
- Opracowanie systemu składowania i utylizacji odpadów stałych
- Modernizacja sieci dróg publicznych

oraz w ramach celu szczegółowego *Modernizacja kompleksu gospodarki żywnościowej* zadanie *Modernizacja i przebudowa układu sieci dróg transportu rolnego*.

4.1 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

4.1.1 Zagrożenia środowiska naturalnego

Ochrona środowiska naturalnego w gminie Żukowice uwarunkowana jest zagrożeniami ze strony przemysłu, ze strony osadnictwa i rolnictwa oraz zagrożeniami powodziowymi.

Zagrożenia przemysłowe

Huta Miedzi „Głogów I” i „Głogów II”, zwłaszcza ta pierwsza, od początku swojej działalności były bardzo uciążliwe dla otoczenia poprzez emisję szkodliwych substancji do powietrza, składowanie żużli wielkopieczowych i szlamów ołowionośnych, a także zanieczyszczenia wód gruntowych oraz odrzańskich. W pierwszym okresie działalności zakłady w dużej mierze nastawiły się na bierną ochronę środowiska przez utworzenie strefy ochronnej. Obecnie strefa ta obejmuje, w granicach gminy, północne części obrębów Żukowice i Kłoda. Znaczna część tego obszaru zajmują nasadzenia topolowe. Siedlisko Żukowic zostało w przeważającej części zlikwidowane - zabudowa rozebrana a teren zalesiony. W nielicznych pozostałych budynkach mieszczą się zakłady usługowe lub produkcyjne. Pozostało także kilka gospodarstw rolnych. Zagrożenie ze strony Huty Miedzi „Głogów” w latach dziewięćdziesiątych bardzo zmalało. Wyraża się to ponad 90%

zmniejszeniem emisji szkodliwych substancji do powietrza. Obecny stan higieny atmosfery charakteryzuje się tym, że przekroczenia norm zarówno pyłu jak i innych substancji nie przekraczają dopuszczalnych norm. To samo dotyczy opadu pyłu. W „Raporcie o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2003r” Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska powiat głogowski nie wymaga objęcia planem naprawczym środowiska. Nie jest rozwiązany do końca problem odpadów poprodukcyjnych, zwłaszcza szlamów ołowionośnych i hałd żużla wielkopiecowego. Innym rodzajem zagrożenia środowiska ze strony huty są zanieczyszczenia wód Odry, które mogą zdarzać się, zwłaszcza podczas powodzi. Zakład prowadzi zamknięty obieg wody i ma sprawnie działającą oczyszczalnię ścieków.

Zagrożenia ze strony osadnictwa i rolnictwa

Zagrożenia te są niewielkie. Część wsi ma już systemy oczyszczania i neutralizacji ścieków, lecz nie wszyscy mieszkańcy podłączyli się do kanalizacji zbiorowych. Mimo dobrze zorganizowanego systemu składowania odpadków obserwuje się, zwłaszcza w lasach, dzięki wysypiska śmieci. Sztuczne nawożenie gleb zmniejszyło się w latach 90.

Zagrożenia powodziowe

Zagrożone powodzią występuje w pradolinie Odry. Zagrożone są części obrębów Brzegu Głogowskiego, Czernej i Dobrzejowic. Gmina Żukowice zamierza opracować własny pakiet przedsięwzięć adresowanych do rządowego programu regulacji Odry: „Odra 2006”.

4.1.2 Obszary objęte ochroną i wskazane do objęcia ochroną

W granicach gminy znajduje się niewielki fragment obszaru chronionego krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie”. Większa część tego obszaru leży w województwie zielonogórskim, a około 1/5 w gminie Gaworzyce. Obszar ten został utworzony ze względu na wyjątkowo malowniczy krajobraz w szczytowej partii Wzgórz, mającej charakter moreny wyciśniętej, oraz na lasy o urozmaiconym drzewostanie, z fragmentami

naturalnej buczyny i nasadzeń jodłowych. Dwa rezerwaty: „Dalkowskie Jary” i „Wąwóz konwaliowy” leżą już poza granicami gminy Żukowice. Obszar chronionego krajobrazu w gminie zajmuje część obrębu Kromolina, położona na południe od drogi wojewódzkiej nr 292 Bytom Odrzański - droga nr 3. Siedem parków podworskich jest objętych ochroną prawną. Są to parki w Brzegu Głogowskim (określony jako „ogród ozdobny”), Czernej, Kromolinie, Szczepowie, Glinicy, Kamionie i Dankowicach. Parki te znajdują się w rejestrze obiektów zabytkowych. W gminie znajduje się szereg drzew o statusie pomników przyrody: szpaler dębów na wale przeciwpowodziowym w Czernej, platan w Kromolinie, buk, buk czerwony i 4 platany w parku w Szczepowie oraz dwa dęby poza parkiem.

W planach gminy przewidziane jest nieznaczne rozszerzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu o fragment obrębu Domaniowice - Zameczno wokół strumienia i stawów, obejmujące także zespoły roślinności bagiennej i ciekawe formy krajobrazowe.

Ochrony wymaga także znajdujący się w gminie fragment pradoliny Odry, będącej jednym z przyrodniczych obszarów węzłowych o znaczeniu europejskim. Sposoby działań ochronnych będą określone w ramach prac nad ekologicznym systemem obszarów chronionych (ESOCh) w ramach województw: dolnośląskiego i lubuskiego.

Działania konserwacyjnych i rewitalizacyjnych wymagają parki podworskie w Dobrzejowicach, Żukowicach i Bukwicy a objęcia ochroną prawną park leśny w Domaniowicach.

4.2 Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa

Zdecydowana większość - 18 miejscowości (86 %), posiada bardzo dobry (powyżej 80 przyłączy/100 budynków) poziom wyposażenia, dobry (60-80 przyłączy/100 budynków) wyposażenie występuje tylko w jednej miejscowości (4,8%). Brak sieci wodociągowej dotyczy 2 miejscowości (9,2,0%).

Koszt wody, ścieków i energii [zł]

	2001	2002	2003	2004
koszt 1 m3 wody pitnej	2,83	3,43	2,57	2,57
koszt 1 m3 ścieków	5,24	4,79	4,75	4,75
koszt 1 m2 czynsz (cele mieszkaniowe)	0,78	0,78	0,78	0,78
koszt 1 m2 czynsz (działalność gospodarcza)	4,10	4,70	5,20	6,50
koszt 1 mJ energii cieplnej	2,75	3,27	3,50	3,70

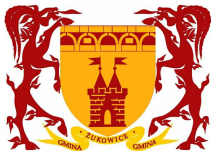
Tab.3 Wykaz kosztów zaopatrzenia w wodę, odbiór ścieków i dostaw energii w gminie Żukowice

Sieć kanalizacyjna

W porównaniu do sieci wodociągowej, wyposażenie wsi i przysiółków gminy w kanalizację przedstawia się dużo gorzej. Tylko 5 wsi posiadają sieć kanalizacyjną: Bukwica, Nielubia, Zabłocie Glinica i Dankowice. Stanowi to 23,8 % skanalizowania obszaru gminy i świadczy o bardzo słabym poziomie wyposażenia. Brak kanalizacji dotyczy aż 16 miejscowości (76,2%). We wsiach posiadających kanalizację, stopień wykorzystania sieci można określić jako dobry. Wskaźnik przyłączy na 100 budynków kształtuje się tu od 76,0 w Nielubi do 104,8 w Zabłociu. Ogółem dla gminy wskaźnik ten jest niski i wynosi 22,1. Wsie wyposażone w sieć kanalizacyjną położone są na południu gminy.

Sieć gazowa

W sieć gazową wyposażonych jest 7 miejscowości, co stanowi 33,3% zgazyfikowania obszaru gminy i świadczy o słabym poziomie wyposażenia. We wsiach posiadających sieć gazową, stopień jej wykorzystania jest zróżnicowany i kształtuje się od 31,3 przyłączy na 100 budynków w Zamecznie do 107,7 przyłączy w Szczepowie. Ogółem dla gminy wskaźnik ten wynosi 30,5 przyłączy na 100 budynków i wskazuje na słaby stopień wykorzystania sieci.

Bardzo dobre i dobre wyposażenie w sieć gazową posiadają 4 miejscowości (19%): Szczepów, Czerna, Kromolin i Dobrzejowice. Dostateczne wyposażenie (40-60 przyłączy/100 budynków) posiadają 2 miejscowości (9,5%): Brzeg Głogowski i Domaniowice. Słabe wykorzystanie sieci gazowej występuje w Zamecznie (4,8%). Większość miejscowości gminy nie posiada sieci gazowej. Jest ich 14, co stanowi 66,7%.

Sieć telefoniczna

Na obszarze gminy Żukowice zarejestrowanych jest 503 abonentów telefonicznych. Wskaźnik wyposażenia gminy w telefony, określony liczbą telefonów przypadających na 1000 mieszkańców, wynosi 141,1. Prawie wszystkie miejscowości wyposażone są w sieć telefoniczną, w lepszym lub gorszym stopniu. Jedynie przysiółek Czerna PKP nie posiada sieci telefonicznej. Wskaźnik wyposażenia w telefony kształtuje się od 40,1 w Szczepowie do 240,7 w Domaniowicach i 833,3 w Żukowicach.

Dobre (150-200 telefonów/1000 mieszkańców) i bardzo dobre (ponad 200 telefonów/1000 mieszkańców) wyposażenie w telefony posiada 6 miejscowości (28,5%): Brzeg Głogowski, Dankowice, Domaniowice, Nielubia, Zabłocie i Żukowice. Dostateczne wyposażenie (100-150 telefonów/1000 mieszkańców) posiada 7 miejscowości (33,3%): Bukwica, Czerna, Dobrzejowice, Kamiona, Kromolin, Góra Świętej Anny i Słone. Słabe (50-100 telefonów/1000 mieszkańców) i bardzo słabe (poniżej 50 telefonów/1000 mieszkańców) wyposażenie w telefony posiada również 7 miejscowości gminy: Wiekowice, Zameczno, Kłoda, Słocwina, Mierzów, Glinica i Szczepów.

Sieć energetyczna

Poziom wyposażenia miejscowości gminy Żukowice w energię elektryczną scharakteryzowano i oceniono podając wielkość zainstalowanej mocy w kilowatach przypadającą na 1 mieszkańca.

Z danych dotyczących wyposażenia obszaru gminy w energię elektryczną wynika, że suma zainstalowanej mocy na jej terenie wynosi 4 810 kW, co daje wskaźnik mocy w kilowatach na 1 mieszkańca w wysokości 1,3 i wskazuje na zadowalający poziom

wyposażenia. Wskaźnik ten w poszczególnych miejscowościach jest zróżnicowany i kształtuje się od 0,4 w Dobrzejowicach do 12,0 w Żukowicach.

Za niewystarczające wyposażenie w energię elektryczną uznano miejscowości, gdzie wskaźnik zainstalowanej mocy w kW na 1 mieszkańca wynosi poniżej 1,0 kW. Znalazły się tu 3 wsie (14,3%): Dobrzejowice, Zabłocie i Kamiona.

W zdecydowanej większości miejscowości na obszarze gminy Żukowice, posiadają wystarczające wyposażenie w energię elektryczną, a wskaźnik wyposażenia kształtuje się na poziomie zbliżonym do wskaźnika dla gminy ogółem.

Gospodarka ściekami (odprowadzenie ścieków)

Na terenie gminy zlokalizowana jest jedna oczyszczalnia, która znajduje się w Nielubi. Do oczyszczalni odprowadzane są ścieki z pięciu wsi: Bukwicy, Nielubi, Zabłocia, Glinicy i Dankowic. Całkowita moc przerobowa oczyszczalni wynosi 240 m³/dobę, a wykorzystana obecnie moc 180 m³/dobę. Pozostaje więc rezerwa sięgająca 25% ogólnej mocy przerobowej.

Gdyby w skanalizowanych wsiach, podłączenie gospodarstw do sieci sięgało 100%, rezerwa byłaby bardzo mała i sięgałaby 15% całkowitej mocy przerobowej oczyszczalni.

Problem odprowadzania ścieków dotyczy w chwili obecnej 17 miejscowości gminy (81%). Jego kompleksowe rozwiązanie przewiduje, opracowana przez urząd gminy, koncepcja odprowadzania ścieków obejmująca cały obszar gminy. Przewiduje ona rozbudowę istniejącej oczyszczalni w Nielubi i podłączenie do niej kolejnych wsi: Kamionej, Kłody, Słocwiny i Słonego, Brzegu Głogowskiego, Czernej, Dobrzejowic, Kromoilna, Szczepowa i Domaniowic.

Gospodarka odpadami stałymi

Na terenie gminy Żukowice znajdują się trzy wysypiska śmieci, które zlokalizowane są w Żukowicach, Nielubi, Brzegu Głogowskim. Obejmują one swoim zasięgiem wszystkie miejscowości gminy. Suma pojemności tych wysypisk wynosi 38 686 m³, a średni stopień ich wypełnienia sięga około 57%.

Stopień wypełnienia poszczególnych wysypisk jest bardzo różny i wynosi w Żukowicach - 60,0%, w Nielubi 30,0%, w Kromolinie 99,9%. Jak wynika z powyższego, problem ze składowaniem odpadów stałych, będzie dotyczył 11 wsi gminy, położonych w zasięgu działania wysypiska w Kromolinie.

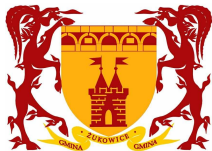
Komunikacja

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 12 i droga wojewódzka nr 292 oraz dwie linie kolejowe: magistrala nadodrzańska, Głogów - Żagań - Forst. Długość sieci drogowej na obszarze gminy wynosi ponad 128 km dróg. Zarówno drogi krajowe, wojewódzkie jak i powiatowe i gminne wymagają modernizacji oraz dostosowania do potrzeb ruchu i obsługi obszarów przyległych.

Drogi w gminie		Kategoria jakości					
		0	1	2	3	4	5
Drogi	Długość [mb]	%	%	%	%	%	%
międzynarodowe	0	0	0	0	0	0	0
krajowe	5 335	0	100	0	0	0	0
wojewódzkie	13 483	0	0	77,1	22,9	0	0
powiatowe	29 332	3,14	0	18,8	69,6	4,57	3,85
gminne	40 200	20	30	40	10	0	0
pozostałe - transportu rolniczego	40 000	30	40	30	0	0	0
Razem	128 350	<i>kategoria jakości:</i> 0 - wymaga przebudowy 1 - wymaga wymiany nawierzchni 2 - wymaga naprawy nawierzchni 3 - nie wymaga napraw 4 - nie będzie wymagać napraw w ciągu najbliższych lat 5 - nowopowstała lub zmodernizowana					

Tab.4 Wykaz dróg w gminie Żukowice pod kątem wymaganych interwencji inwestycyjnych

Drogi gminne stanowią ponad 40 km i ich olbrzymia większość ma znaczny stopień zużycia - 20% wymaga przebudowy, 30% wymiany nawierzchni i 40% naprawy nawierzchni. Również drogi służące do transportu rolniczego w 100% potrzebują modernizacji. Konieczna jest interwencja inwestycyjna w ramach pomocy z funduszy strukturalnych UE. Obecny stan dróg lokalnych ogranicza w poważnym stopniu rozwój gminy.

4.3 Własność nieruchomości

Gmina Żukowice jest posiadaczem następujących nieruchomości, nadających się do sprzedaży lub mogących stanowić zastaw dla banku.

Wykaz nieruchomości należących do gminy

(tylko nadające się jako zabezpieczenie kredytu, do sprzedaży lub wynajmu)

Nazwa	Powierzchnia (m ²)	Rok budowy	Wartość [zł]
Magazyny Przedsiębiorstwa zbożowego PZZ	8800	1922	ok. 600 000

Tab. 5 Wykaz nieruchomości należących do gminy Żukowice

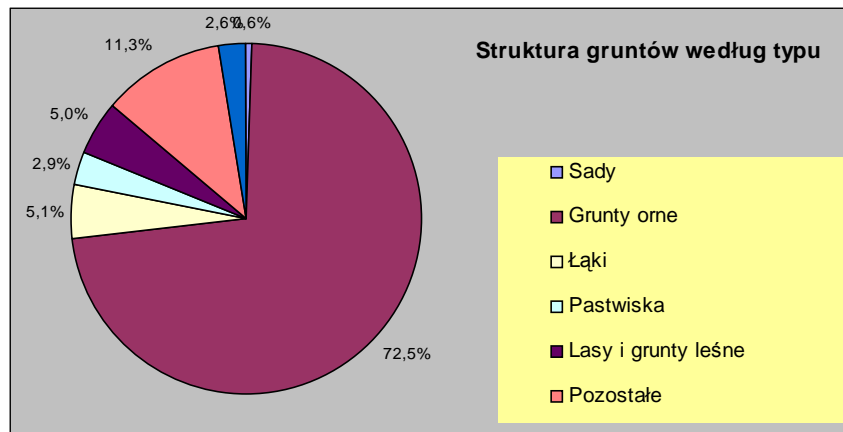
Gmina Żukowice posiada jedną nieruchomość na szacunkową kwotę 600 000 zł, co może stanowić zabezpieczenie dla kredytu bankowego w wysokości ok. 460 000 zł.

Z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego grunty rolne na terenie gminy Żukowice są rozdrobnione. Przeważają gospodarstwa małe do 5,0 ha. Taka sytuacja stwarza poważne problemy inwestycyjne oraz pozyskiwanie znaczących środków z funduszy rozwoju rolnictwa. Zagospodarowanie gruntów przedstawia się następująco:

Struktura gruntów według typu

Grunty i ich wykorzystanie	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Sady	40	0,6%
Grunty orne	4935	72,5%
Łąki	348	5,1%
Pastwiska	200	2,9%
Lasy i grunty leśne	338	5,0%
Pozostałe	771	11,3%
Grunty przeznaczone pod zabudowę	177	2,6%
Razem	6809	100,0%

Tab.6 Struktura gruntów w Gminie Żukowice

Rys. 7 Graficzne przedstawienie struktury gruntów w Gminie Żukowice

4.4 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Pałac w Czernej

Obecnie najciekawszym zabytkiem w Czernej jest pałac, którego budowę rozpoczął w 1558 roku Wolfgang von Glaubitz. Budowla jest dziełem znanego na Śląsku architekta Hansa Lindera. W roku 1725 będąca w posiadaniu pałacyku rodzina von Stoschów poddała go renowacji oraz wzniosła skrzydło wschodnie. Kolejnym przemianom pałac uległ w latach 30-tych i 50-tych ubiegłego stulecia z inicjatywy Budenbrocków. Obecnie jest to trzykondygnacyjny, murowany z cegły i kamienia, podpiwniczony budynek założony na planie prostokąta z dostawionym dwukondygnacyjnym skrzydłem od wschodu. Wejście główne do pałacu umieszczone zostało po środku elewacji zachodniej. Zdobí je piękny, architektoniczny portal z piaskowca. Wokół niego umieszczono osiem tarcz herbowych. Obok wejścia dostawiono do murów wieżę schodową nakrytą stożkowym dachem. Ściany elewacji ożywione zostały wykuszami biegnącymi przez wszystkie kondygnacje. Wewnątrz budynku zachował się układ dwutraktowy z sienią od strony wejścia. Pałac pokryty jest dwuspadowym dachem posiadającym szczyty. Zajmuje powierzchnię 5,11 ha. Jego kubatura wynosi 12904 m³, a powierzchnia pomieszczeń gospodarczych z częścią mieszkalną 1332 m². W latach 1830 - 1840 założono od południa, na terenie dworskich łąk przylegających do rezydencji, rozległy park. Ukształtowano

wówczas wielką centralną polaną, wzdłuż której dokonano rzędowych nasadzeń drzew. Wokół parku poprowadzono promenadę spacerową, a także założono liczne ścieżki obiegające łagodnymi łukami trawniki. Prawdopodobnie w wieku XVII usypano wał przeciwpowodziowy, ciągnący się kilka kilometrów wzdłuż brzegu Odry. W drugiej połowie XVII wieku obiekt obsadzono aleją dębową, uzupełnioną w wieku XVIII. Ze starego drzewostanu porastającego park, na baczniejszą uwagę zasługuje dzisiaj szpaler grabów, posadzony mniej więcej w połowie wysokości pałacyku. Od północy do elewacji bocznej rezydencji przylega folwark z czworobocznym dziedzińcem, wokół którego postawione zostały budynki gospodarcze. Naprzeciw wejścia głównego do dworku znajduje się płaski teren, pośrodku którego zachował się kamienny cokół z lat 30-tych XIX wieku. Do dzisiaj zachowała się również klasycystyczna kaplica grobowa wybudowana ok. 200 lat temu. Pokoje pałacyku zdobią przepiękne, bogato zdobione piece kaflowe i kominki.

W chwili obecnej dwór w Czernej znajduje się w niezłym stanie technicznym, bowiem po zniszczeniach wojennych remontowano go w latach 1959 - 1960. Do 1972 roku pełnił funkcję domu wczasowego Stoczni Gdańskiej. Później był tymczasową siedzibą Muzeum Hutnictwa i Odlewnictwa Metali Kolorowych. Do 1983 roku przechowywano w nim znaleziska archeologiczne z wykopalisk średniowiecznych prowadzonych w okolicach Żukowic. Następnie do 1999 roku był własnością Gminy Żukowice, kiedy to został sprzedany prywatnemu inwestorowi z Krakowa. W roku 1997 w trakcie powodzi stulecia pałac został zalany. W 1998 roku częściowo go wyremontowano. W chwili obecnej w pałacu nadal trwają prace remontowe. Odnawiany jest też zabytkowy park wokół dworu. Nowy właściciel planuje w pomieszczeniach pałacu otworzyć hotel, a wokół niego bazę rekreacyjno - wypoczynkową.

Rys. 8 Gotycko - renesansowy pałac w Czernej

Pałac w Dankowicach

Pałac zbudowano w końcu XVII w. Uczynił to prawdopodobnie rodzina von Kottwitzów rezydujących w Dankowicach od połowy XVII w., aż do 1791 roku, gdy dokumenty wymieniają jako właścicieli tej miejscowości - von Bessewitzów. Rozstali się oni z Dankowicami w 1802 roku na rzecz rodziny Maagerów (wymieniani jeszcze w księgach adresowych w 1930 roku). Po nich majątek przejmują Polowie - ostatni właściciele Dankowic. Obecny swój kształt i wystrój pałac zawdzięcza przebudowie w stylu klasycystycznym, jaka miała miejsce na początku XIX wieku. W chwili obecnej pałac wymaga remontu.

Rys. 9 Pałac w Dankowicach, zdjęcie z lat 70-tych

Pałac w Glinicy

Pierwszy obiekt pałacowy wzniesiono w Glinicy w XVI wieku. Źródła podają, że uległ on zniszczeniu podczas wojny trzydziestoletniej. W pierwszej połowie XVIII wieku pałac został przebudowany w stylu wczesnobarokowym. Przebudowa barokowa nie zmieniła jednak renesansowego charakteru rezydencji. Wprowadziła jedynie nowe elementy architektonicznego wystroju w postaci ażurowej balustrady mostu i kamiennego zwieńczenia portalu z tablicą inskrypcyjną.

W wyniku renowacji przeprowadzonej w roku 1900 forma zewnętrzna budynku uległa przekształceniu wskutek zmiany kształtu dachu. Wprowadzono faliste szczyty i lukarny oraz dobudowano kryty balkon od zachodu, a od południa szeroki taras. Wtedy też część elementów portalu po przebudowie została wykorzystana do budowy kominka znajdującego się wewnątrz. Obiekt założony na rzucie prostokąta o wymiarach 20 na 30 metrów, murowany z kamienia i cegły, z zachowanym trójdzielnym układem. Piętrowy z trzecią kondygnacją w użytkowym poddaszu, dwutraktowy z sienią przelotową. Większość pomieszczeń na parterze posiada renesansowe sklepienia kolebkowe z lunetami, w sieni zdobione dekoracją okuciową.

Pod koniec XVII wieku w pobliżu pałacu powstał park otoczony wałami ziemnymi. Na początku XX wieku w centralnej części parku wybudowano kolistą ujeżdżalnię koni. W sąsiedztwie (na północ od pałacu) usytuowano zabudowania folwarczne. Wśród tej zabudowy wyróżniają się dwa budynki klasycystyczne zbudowane w pierwszej ćwierci XIX wieku (na jednym data 1823). Oba są murowane z cegły, parterowe, prostokątne nakryte dachami naczółkowymi. Na północ od pałacu na wzgórzu znajduje się cmentarz dawnych właścicieli Glinicy von Niebelschützów. Obecnie pałac został zamknięty, gdyż zdewastowany i porośnięty drzewami grozi zawaleniem. Użytkowane są natomiast zabudowania folwarczne.

Rys. 10 Glinica – pałac stan obecny

Pałac w Kamionej

Klasycystyczny pałac z XVII wieku, zbudowany dla rodziny von Mutschelnitz. Przebudowy na początku XVIII wieku dokonano dla rodu von Trach a w pierwszej połowie XIX wieku dla rodziny von Bail.

Rys.11 Wizerunek pałacu z 1910 roku

Rys.12 Pałac w Kamionej – stan obecny

Pałac w Szepowie

Rezydujący przez wieki właściciele Szczepowa pozostawili po sobie zespół dworski, na który składają się: pałac (pierwotnie dwór obronny otoczony fosą z XVII w.; w XVIII w. przekształcony w pałac barokowy, modernizowany w XIX w.), oficyny

dworskie (XVIII i XIX w), kaplica grobowa von Schlabrendorfów, park (koniec XVIII - połowa XIX w) zaliczany do najciekawszych na tych terenach, w którym występują cenne, tropikalne okazy (np. jodła mikko, cypryśniki, kłęk kanadyjski, orzech czarny i wiele innych).

W miejscu, gdzie obecnie znajduje się pałac szczepowski, najpierw prawdopodobnie istniała średniowieczna siedziba jego dawnych właścicieli. Później w tym miejscu stał dwór i właśnie na jego planie (prostokąta), jak stwierdzono na podstawie badań architektonicznych, wzniesiono w II połowie XVII wieku nowożytny pałac (dla rodziny Stoesselów). Był on, podobnie jak większość tego typu budowli w owym czasie, otoczony fosą. Z tego założenia zachował się kształt i wysokość korpusu. W latach trzydziestych XVIII wieku pałac został przebudowany w stylu barokowym. Główne prace związane były z wymianą dachu i wnętrza. Do dziś widoczne są częściowo zachowane barokowe sklepienia kolebkowe z lunetami. Kolejna modernizacja nastąpiła w trzeciej ćwierci XIX wieku. Pozostawiono wówczas barokowy wystrój fasady, zmieniono dach, wystrój wnętrza i przebudowano piwnice. Wszystkie te zabiegi miały na celu unowocześnienie pałacu, nadanie mu, zgodnie z ówczesną modą, wyglądu francuskiego zameczku. Po II wojnie światowej w 1965 r. pałac został wyremontowany z przeznaczeniem na ośrodek szkoleniowo - wypoczynkowy. W chwili obecnej pałac jest własnością prywatną. Przy pałacu znajdują się oficyny dworskie. Pochodzą one z XVIII w. i dotrwały do dzisiejszych czasów w pierwotnej postaci. Składają się z trzech części: oficyny wschodniej, zachodniej i łączącego je budynku z bramą wjazdową. Oprócz bramy w oficynach mieściła się kaplica, stajnia, wozownia, mieszkania służby itp.

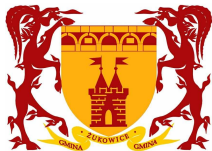
Na zapleczu pałacu znajduje się park. Początki jego założenia sięgają XVIII w. i zaliczany jest on do najciekawszych na tych terenach. Rośnie w nim wiele cennych okazów drzew. W pobliżu pałacu na niewielkim wzniesieniu wybudowano w latach dziewięćdziesiątych XVIII w. dla rodziny von Schlabrendorf - mauzoleum. Reprezentuje ono styl klasycystyczny. W chwili obecnej jest odbudowywane z przeznaczeniem na kaplicę cmentarną.

Rys. 13 Pałac w Szczepowie

Pałac w Żukowicach

W miejscowości istniały dwie rezydencje - dwór w Żukowicach Górnych, (którego ruinę rozebrano już w 1974 r.) i pałac w Żukowicach Dolnych - usytuowany w północnej części wsi. Od południa przylega do pałacu ocalała część parku krajobrazowego z końca XVIII wieku. Według źródeł historycznych już w II połowie XV w. istniała w Żukowicach Dolnych siedziba mieszkalna tutejszych właścicieli - rodu von Berge. Nie wiadomo czy była to budowla drewniana, czy murowana. Być może była to wieża mieszkalna lub jakiś niewielki dwutraktowy dwór. W 1587 r. zbudowano w Żukowicach Górnych nowy dwór w typie późnorenesansowych założeń z przelotową sienią. Od tego czasu tam mieściła się główna siedziba seniorów rodu, aż do chwili, gdy około połowy XVII wieku rozbudowano rezydencję dolną. Prace budowlane trwały do 1719 roku, o czym świadczy napis zachowany na portalu. 22 grudnia 1740 roku król pruski Fryderyk II podczas swojego marszu na Śląsk założył w pałacu kwaterę. Nieco później zwołano tam zjazd pruskiej szlachty śląskiej. W 1760 r. w czasie wojny siedmioletniej pałac został zniszczony. W 1763 roku odbudował go nieznany z imienia członek rodu von Bergów, którego inicjały "SKVB" umieszczono na szczycie budynku. Centralna późnorenesansowa bryła budowli została wzniesiona w II połowie XVII w. Z okresu przebudowy na początku XVIII wieku pochodzi klatka schodowa, dwa alkierze, wystrój elewacji i prawdopodobnie dekoracja stiukowa niektórych pomieszczeń na piętrze.

Natomiast rokokowe elementy szczytów i wystrój północnych pomieszczeń (m.in. dwa kominki) powstały podczas restauracji pałacu po wojnie siedmioletniej.

Rys. 14 Pałac w Żukowicach

Zabytkowy pałac znajduje się także we wsi Bukwica, jednak brak danych o jego historii.

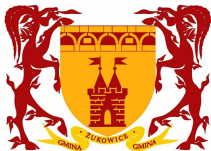

Rys.15 Pałac w Bukwicy

4.5 Identyfikacja problemów

1. Przeciętny lub słaby poziom wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną, która warunkuje to powstanie infrastruktury turystycznej oraz poprawę komfortu życia mieszkańców.
2. Konieczność modernizacji sieci wodociągowej w celu poprawy jakości i ilości wody.
3. Potrzeba budowy sieciowej kanalizacji sanitarnej we wsiach o zwartej zabudowie i dużej liczbie mieszkańców (Brzeg Głogowski, Czerna, Dobrzejowice, Kamiona, Kłoda, Słócwina, Kromolin, Szczepanów, Słone, Domanowice, Zameczno) oraz przyzgodowych oczyszczalni ścieków we wsiach o rozproszonej zabudowie i małej liczbie mieszkańców (Wiekowice, Czerna PKP, Mierzów, Góra Świętej Anny, Żukowice).
4. Około 67% miejscowości w gminie nie posiada sieci gazowej. Zwiększenie liczby odbiorców gazu z sieci, do celów bytowych i produkcyjnych, a także uruchamianie alternatywnych źródeł energii (gaz płynny, biogaz, energia wiatrowa itp.), w połączeniu z modernizacją sieci energetycznej, ułatwią dostęp do źródeł energii, które w odróżnieniu od węgla są źródłami przyjaznymi dla środowiska przyrodniczego. Rozwiązania te powinny być poprzedzone rachunkiem ekonomicznym.
5. Poprawie gospodarki odpadami służyć będą sprawdzone rozwiązania systemowe nastawione na wysoką jakość technologiczną i gwarantujące skuteczną ochronę środowiska naturalnego. Systemy te powinny rozwiązywać zagadnienia segregowania, zbierania i wtórnego wykorzystania odpadów. Istniejące wysypiska powinny być modernizowane w kierunku zapobiegania przeciekom substancji szkodliwych do gruntu i wód gruntowych. Wysypiska te zostaną zrehabilitowane i zamknięte. Gmina Żukowice objęta zostanie Powiatowym Programem Gospodarki Odpadami.
6. Sieć energetyczna, która zaspokaja występujące obecnie potrzeby na obszarze gminy, powinna być w przyszłości modernizowana, w kierunku zwiększenia zainstalowanej mocy i wprowadzania w coraz większym stopniu linii kablowych,

przyczyni się to do zaspokojenia rosnących potrzeb gospodarstw rolnych i domowych, a także powstających nowych, pozarolniczych działalności gospodarczych.

7. Rosnące potrzeby mieszkańców gminy w zakresie korzystania z sieci telefonicznej, wymagają modernizacji centrali telefonicznej w Żukowicach. Poprawi to jakość usług telekomunikacyjnych. Możliwości poprawy sytuacji w tym zakresie są duże. Prężnie działające firmy telekomunikacyjne oferują bogate usługi, proponując nowoczesne rozwiązania w tym zakresie: sieci stacjonarne, radiotelefoniczne, abonenckie systemy dostępne, telefonia komórkowa. Bardzo istotnym elementem rozwoju telekomunikacji wiejskiej powinna być budowa infrastruktury telekomunikacyjnej, umożliwiającej dostęp do internetu.
8. Konieczność poprawy infrastruktury drogowej oraz komunikacyjnej warunkującej dalszy rozwój Żukowic, a także modernizacji sieci dróg transportu rolnego.
9. Niebezpieczeństwo zagrożenia powodzią, które po doświadczeniach z 1997 i 2001 roku stało się obecnie jednym z głównych wyznaczników kierunków zagospodarowania gminy Żukowice. Zły stan wałów przeciwpowodziowych (odbudowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych na całej długości Odry na terenie gminy).
10. Słabo rozwinięta baza turystyczno-hotelarska i brak lokalnych atrakcji, przyciągających potencjalnych turystów na teren gminy Żukowice uniemożliwia rozwój usług na terenie gminy.
11. Problem koegzystencji terenów rekreacyjnych i ogromnego zakładu przemysłowego (Huty Miedzi „Głogów”) wymaga ściślejszej współpracy i podejmowania wspólnych inwestycji w zakresie ochrony środowiska.
12. Małe środki budżetowe i trudna sytuacja inwestycyjna gminy oraz jej mieszkańców nie pozwalają na szybkie uwzględnienie działań o skutkach długofalowych.

5. Gospodarka

Gmina Żukowice posiada dogodnie dla produkcji rolniczej warunki glebowo - klimatyczne, sprzyjające rozwojowi wielu kierunków produkcji roślinnej, warzywnictwa, sadownictwa, nasiennictwa, kwiaciarstwa.

Niestety monotonna struktura zasiewów z dominacją zbóż, wymaga poprawy. Występujące bardzo dobre warunki glebowe i agroklimatyczne nie mają odzwierciedlenia w osiąganym poziomie produkcji rolniczej. Wiąże się to w dużym stopniu z nieprawidłowo stosowanymi zabiegami agrotechnicznymi. Nie bez znaczenia jest również poziom wykształcenia ludności rolniczej. Rozwojowi produkcji rolniczej nie sprzyjają niskie dochody większości gospodarstw rolnych. Dotychczasowe działania, zmierzające do wyrównania dochodów rolników z innymi grupami zawodowymi, nie przyniosły pożądanых skutków. Istniejący, niekorzystny system kredytów bankowych dla rolnictwa, jest również barierą w inwestowaniu w gospodarstwach rolnych. Stan ten powinny poprawić dopłaty bezpośrednie dla rolników z UE.

W zakresie struktury gruntów rolnych przeważa struktura gospodarstw rozdrobnionych, co znacząco utrudnia restrukturyzację zagospodarowania przestrzennego oraz prowadzenie projektów obejmujących znaczny teren.

Gospodarstwa indywidualne w przekroju

Rodzaj gospodarstwa	liczba	% populacji
Poniżej 10 ha	359	78,6%
10 - 20 ha	42	9,2%
20 - 50 ha	41	9,0%
Powyżej 50 ha	15	3,3%
Specjalistyczne	0	0,0%
Agroturystyczne	0	0,0%
Razem	457	100,0%

Tab.7 Struktura gospodarstw rolnych w gminie Żukowice

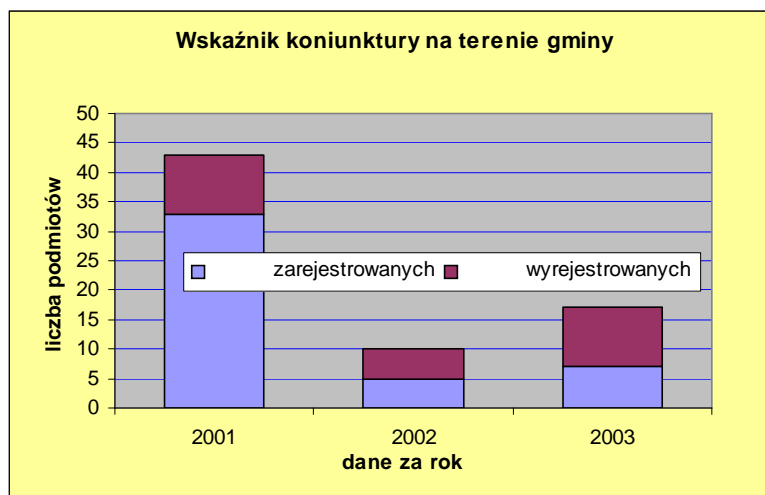
Z powyższej tabeli wynika, że pozyskiwanie większych funduszy z programów wspierania rolnictwa będzie utrudnione.

Wskaźnik koniunktury gospodarczej

Liczba podmiotów	2001	2002	2003
zarejestrowanych	33	5	7
wyrejestrowanych	10	5	10
<i>wskaźnik koniunktury</i>	3,30	1,00	0,70

Tab.8 Dane o liczbie działających podmiotów gospodarczych

Wysoco niepokojący jest spadek o blisko 80% liczby zarejestrowanych firm na przestrzeni lat 2000-2003, a w roku 2003 liczba firm wyrejestrowanych przekroczyła ilość przedsiębiorstw zarejestrowanych. Zjawisko to wymaga interwencji ze strony władz gminy.

Rys.16 Ilustracja wskaźnika koniunktury mierzony jako iloraz firm zarejestrowanych do wyrejestrowanych

5.1 Główni pracodawcy/struktura i trendy

Uwzględniając warunki naturalne gmina Żukowice zalicza się do obszarów o szczególnie korzystnych przesłankach dla intensywnego rozwoju produkcji i przetwórstwa rolnego.

Na obszarze gminy Żukowice prowadzą działalność następujące przedsiębiorstwa prowadzące:

- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna im. " Barbórka " w Czernej
- Odrzańska Spółdzielnia Mleczarska - Kościan oddział w Brzegu Głogowskim
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Żukowicach
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowe "Vivo " w Żukowicach
- Auto - Stacja Zakład Handlowo - Usługowy, Motel Jan Mastej, Dorota Mastej
- Zakład Produkcjo - Handlowy " BARTTEAM " w Nielubi
- Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe „Ekoplon” Generalny Dystrybutor „Ekoplon Kielce"
- Przerób Kamienia Budowlanego Gabrysz Edward w Żukowicach
- Zakład Stolarski Plichta Danuta w Żukowicach
- Zakład Usług Poligraficznych i Reklamowych „ZET” w Żukowicach
- Zakład Produkcji Materiałów Budowlanych Krahl Marek w Żukowicach
- Zakład Produkcji Materiałów Budowlanych Łukowski Jan w Żukowicach
- Sprzedaż Artykułów Produkcji Rolnej Sidorowicz Aleksandra.

5.2 Struktura zatrudnienia na terenie gminy

Przeważająca większość osób czynnych zawodowo zatrudniona jest w rolnictwie - 45,8%, nieco ponad 36% w przemyśle (w miejscowościach Brzeg Głogowski i Bukwica odpowiednio 76,4% i 71,3%), a 18,1% zajmuje się usługami.

Struktura zatrudnienia w gminie

Lp.	Obręb	Struktura zatrudnienia w trzech działach gospodarki narodowej [%]		
		rolnictwo	przemysł	usługi
1.	Brzeg Głogowski	12,7	76,40	10,9
2.	Bukwica	28,7	71,30	-
3.	Czerna	17,7	29,40	52,9
4.	Dankowice	30,0	5,00	65,0
5.	Dobrzejowice	19,3	48,40	32,3
6.	Domaniowice	75,0	16,70	8,3
7.	Kamiona	63,6	9,10	27,3
8.	Kłoda	76,0	22,70	1,3
9.	Kromolin	46,5	38,80	14,7
10.	Nielubia	42,1	36,20	21,7
11.	Słone	74,3	11,40	14,3
12.	Zabłocie	61,7	8,30	30,0
13.	Żukowice	44,5	33,30	22,2
Gmina Żukowice		45,8	36,10	18,1

Źródło: Dane uzyskane na podstawie wywiadu u sołtysów - marzec 2001 r.

Tab.9 Struktura zatrudnienia w gminie problemów podziałem na sołectwa

5.3 Identyfikacja problemów

1. Niska dywersyfikacja gospodarki, a tym samym poziomu zatrudnienia.
2. Niski popyt na usługi związany z ograniczoną zdolnością konsumpcyjną.
3. Słabo rozbudowany rynek pracy poza rolnictwem.
4. Niedostateczne wykorzystanie bardzo dobrych warunków glebowo-przyrodniczych do produkcji rolnej.
5. Niewystarczający poziom wyposażenia w urządzenia obsługi rolnictwa oraz słaba organizacja zbytu produktów rolnych.
6. Przewaga (79%) liczby gospodarstw małych do 10,0 ha.
7. Zła sieć oraz jakość dróg transportu rolnego.

6. Sfera społeczna

6.1 Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym poziom bezpieczeństwa

Podstawową potrzebą terenów rolniczych Dolnego Śląska jest zrównanie warunków życia i pracy na obszarach wiejskich z warunkami występującymi na obszarach miast.

Spełnienie tej potrzeby zapewni zrealizowanie wizji nakreślonych w opracowanych strategiach dla obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego i powiatu głogowskiego, które odpowiednio brzmią: „*Obszary wiejskie Dolnego Śląska w 2020 r. miejscem życia i pracy szeroko akceptowanym i przez to świadomie wybieranym przez społeczeństwo*” oraz „*Powiat głogowski atrakcyjnym miejscem dla mieszkańców. Jego rozwinięta infrastruktura wychodzi naprzeciw nowoczesnej gospodarce, zapewniając zrównoważony rozwój wszystkim sferom życia*”.

6.2 Służba zdrowia

Zasoby gminy w zakresie sfery socjalnej	
ZOZ	☐
Prywatne centra medyczne	☐
Gabinety lekarskie – prywatne	☒
Liczba lekarzy w tym:	4
ogólnych i rodzinnych	3
specjalistów	0
stomatologów	1
Liczba średniego personelu medycznego	3
Pogotowie ratunkowe	☐
Dostęp do lekarza w każdym sołectwie	☐
Apteki	☒
Straż pożarna	☒
Posterunek Policji	☒
Jednostka ratownictwa technicznego	☐

Tab. 10 Zasoby gminy Żukowice w zakresie sfery socjalnej

Mieszkańców gminy obsługują dwie przychodnie zdrowia (razem 3 gabinety lekarskie). W całej gminie działa tylko jedna apteka. Dla ponad 3,5 tys. mieszkańców usługi medyczne świadczone są przez czterech lekarzy, w tym jednego stomatologa.

Ambulatoryjna opieka specjalistyczna sprawowana jest przez rejonową przychodnię zdrowia w Głogowie.

W zakresie stacjonarnej opieki zdrowotnej mieszkańcy gminy Żukowice objęci są opieką zdrowotną przez pełno profilowy Szpital w Głogowie.

6.3 Bezpieczeństwo publiczne

Stan bezpieczeństwa publicznego w gminie Żukowice oceniany jest jako poprawny. W Żukowicach ma swój posterunek policja.

Bezpieczeństwa mieszkańców gminy Żukowice strzeże również Ochotnicza Straż Pożarna, która ma swoje oddziały w sześciu wsiach (Brzeg Głogowski, Czerna, Dobrzejowice, Kłoda, Kromolin oraz Glinica).

Skuteczność organów, w których gestii pozostaje dbanie o bezpieczeństwo publiczne, uzależniona jest zarówno od kwalifikacji funkcjonariuszy, jak i warunków ich pracy. Wobec nie wystarczających nakładów z budżetu centralnego na działalność policji i straży pożarnej, konieczne jest dofinansowanie przez gminę konkretnych zakupów majątkowych (samochodów, komputerów, środków łączności, ekwipunku) w celu utrzymania porządku publicznego.

Wspieranie instytucji rodziny i organizacji prorodzinnych, wzmocnienie roli rodziny w życiu społecznym gminy, warunkuje poprawę stanu bezpieczeństwa publicznego na jej obszarze. Rodzina spełnia niezwykle istotne funkcje wychowawcze, opiekuńcze i socjalne wobec jej członków. Wobec zwiększającej się ilości niepełnych gospodarstw domowych, władze gminy powinny podjąć działania na rzecz finansowego wspierania lokalnego systemu organizacji samopomocowych, interweniujących w przypadkach pojawiania się oznak patologii społecznej.

6.4 Edukacja

Szkolnictwo	
Szkoła wyższa (lub filia)	☐
Liceum ogólnokształcące	☐
Szkoły zawodowe	☐
Gimnazja	☒
Szkoły podstawowe	☒
Dowóz dzieci do szkoły	☒
Ośrodek szkolenia zawodowego (języki)	☐
Ośrodek edukacji dla dorosłych	☐

Tab. 11 Wykaz placówek oświatowych na terenie gminy Żukowice

W gminie Żukowice znajdują się trzy szkoły podstawowe: w Brzegu Głogowskim (85 uczniów) z oddziałem przedszkolnym, z salką komputerową, w Kromolinie (109 uczniów) i Nielubi (229) oraz gimnazjum w Nielubi (199). Wszystkie szkoły, oprócz gimnazjum, wyposażone są w sale gimnastyczne. Budowa sali gimnastycznej w gimnazjum w Nielubi będzie realizowana w ramach działania 3.5 ZPORR, co jest koniecznością wynikająca z planowanej reorganizacji sieci szkół.

Na terenie gminy nie ma szkół średnich. Młodzież ma możliwość kontynuowania nauki w szkołach ponadgimnazjalnych zlokalizowanych w Głogowie, gdzie znajduje się Zespół Szkół Ogólnokształcących I Liceum Ogólnokształcące, II Liceum Ogólnokształcące, III Liceum Ogólnokształcące, IV Liceum Ogólnokształcące Zespół Szkół z Oddziałem Integracyjnym, zespoły szkół: ekonomicznych, samochodowych, budowlanych, rolniczych.

Reasumując należy stwierdzić, że gmina Żukowice posiada dobrze wyposażone i funkcjonalne obiekty oświatowe na poziomie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, a bliskie sąsiedztwo z Głogowem umożliwi dalsze kształcenie się młodzieży. Młodym mieszkańcom gminy Żukowice, absolwentom szkół ponadgimnazjalnych i wyższych uczelni, gotowym do podjęcia nowych wyzwań, należy stworzyć warunki zachęcające do

pozostawania na terenie gminy. Jednakże biorąc pod uwagę środki finansowe przeznaczane na oświatę z budżetu gminy, konieczna jest reforma systemu oświaty - szkół podstawowych gdyż utrzymanie aż 3 szkół podstawowych w tak małej gminie jest bardzo kosztowne.

Koniecznym jest przygotowanie kilku projektów ze ZPORR, tak aby można było wzmocnić jednostki oświatowe oraz grupy uzdolnionych uczniów.

Gminę zamieszkuje 38,4% osób z wykształceniem podstawowym, 37,2% osób z wykształceniem zawodowym, 21,4% z wykształceniem średnim i 3,0% z wykształceniem wyższym. W poszczególnych obrębach poziom wykształcenia mieszkańców wykazuje duże zróżnicowanie w porównaniu do gminy. Jeśli chodzi o wykształcenie podstawowe to największy udział na tym szczeblu edukacji wykazują mieszkańcy Zabłocia (74,1%). Duży udział wykazują również obręby: Słone (56,3%), Żukowice (53,3%), Domaniowice (50,8%), Dankowice (50,0%) i Dobrzejowice (48,4%). Mały udział ludności z wykształceniem podstawowym występuje w Brzegu Głogowskim (18,9%) i Czernej (19,9%). W pozostałych obrębach sytuacja w tym zakresie podobna jest jak dla całej gminy ogółem.

Najwięcej ludności z wykształceniem zawodowym jest w Brzegu Głogowskim (55,6%), Bukwicy (48,2%) i Czernej (45,4%). Najmniejszy udział ludności na tym szczeblu wykształcenia występuje w Zabłociu (16,1%), Żukowicach (20,0%), Kłodzie (26,5%) i Słonym (28,1%). Pozostałe obręby posiadają udziały podobne jak dla gminy ogółem.

Oceniając poziom wykształcenia mieszkańców gminy wzięto pod uwagę udział ludności z wykształceniem średnim i wyższym. Dla gminy ogółem udział ten wynosi 24,4%, co oceniono jako średni poziom wykształcenia mieszkańców gminy. Jednak w poszczególnych obrębach występuje duże zróżnicowanie w tym zakresie:

- niski poziom wykształcenia (do 20%) występuje w obrębach: Zabłocie, Bukwica, Domaniowice, Słone, Dankowice i Dobrzejowice,
- średni poziom wykształcenia (od 20,1 – 30%) występuje w obrębach: Kromolin, Brzeg Głogowski, Żukowice, Kamiona, Nielubia,
- wysoki poziom wykształcenia (powyżej 30%) występuje jedynie w Czernej i Kłodzie.

6.5 Kultura i sport

W 1995r. powstał Uczniowski Klub Sportowy "Wolta" przy Szkole Podstawowej w Nielubi. Od samego początku istnienia klubu, sekcja wiodącą była sekcja woltyżerki. W 1996 roku zawodniczki sekcji po raz pierwszy uczestniczyły w zawodach ogólnopolskich, zdobywając I miejsce dla grup początkujących. Następne lata przynosiły kolejne sukcesy - przez cały czas zawodnicy są w czołówce krajowej w kategorii zespołowej. Ponadto należ wspomnieć, że klub wspierany jest finansowo jedynie przez Radę Gminy Żukowice oraz Starostwo Powiatowe w Głogowie.

We wsi Czerna funkcjonuje Ludowy Zespół Sportowy, którego uczestnicy osiągają znaczące wyniki na skalę regionu. LZS posiada jedno z najładniejszych boisk na terenie gminy wraz z szatnią i całym zapleczem socjalnym.

Na terenie Gminy Żukowice działa Zespół Folklorystyczny z Nielubi, który uświęca swoją obecnością organizowane imprezy kulturalno-oświatowe. Zespół kultywuje tradycje i obrzędy pradziadów. Posiada oryginalne stroje ludowe. W zależności od rodzaju imprezy zespół komponuje sam piosenki i utwory o swoim regionie.

Na obszarze Gminy Żukowice grupa kobiet zajmuje się rękodzielnictwem. Są to prace wykonane przede wszystkim haftem krzyżykowym i robótki szydełkowe. Wykonane prace prezentowane są na wystawach w gminie, powiecie i województwie, które zajmują czołowe miejsca w konkursach.

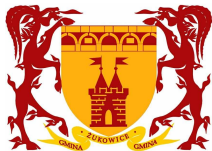
Ludność gminy Żukowice ma możliwość korzystania z czterech bibliotek, które znajdują się w Brzegu Głogowskim, Dobrzejowicach, Kromolinie oraz Nielubi. W każdej miejscowości (poza Dankowicami i Żukowicami) znajdują się wiejskie świetlice.

Na terenie gminy brak jest Gminnego Ośrodka Kultury, który mógłby być koordynatorem działalności kulturalnej na terenie gminy. Z chwila powstanie GOK-u mogłaby rozszerzona zostać działalność kulturalna na świetlicach wiejskich. Obecnie sprawy imprez kulturalnych prowadzone są przez Urząd Gminy.

Obiekty rekreacji i wypoczynku	
Basen kryty	☐
Basen otwarty	☐
Korty tenisowe	☐
Boisko sportowe pełnowymiarowe	☒
Sala gimnastyczna	☒
Ścieżki rowerowe i zdrowia	☐
Stacja wodna	☐
Ujeżdżalnia/cross country	☐
Łowisko ryb	☐
Park kultury i rekreacji	☐
Klub sportowy	☒
Biblioteka	☒
Wypożyczalnia video	☐
Inne	☐
klub młodzieżowy	☐
kawiarenka internetowa	☐
dostęp do internetu w każdym sołectwie	☐
Obiekty dziedzictwa kultury	
Pałac lub zamek	☒
Kościół zabytkowy	☒
Muzeum/skansen	☐
Inne zabytki	☒
Obiekty przyrodnicze	
Rezerwat przyrody/Park narodowy	☐
Obszar chronionego krajobrazu	☒

Tab. 12 Obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe i dziedzictwa kulturowego

6.6 Rynek pracy

Analizując dane o wielkości bezrobocia z lat poprzednich zauważa się stały jego wzrost. Przedstawia to poniższa tabela.

Liczba bezrobotnych			
Bezrobotni	2000	2003	%populacji
kobiety	212	183	12,8%
mężczyźni	161	219	15,3%
<i>Razem</i>	<i>373</i>	<i>402</i>	<i>28,1%</i>
<i>liczba osób czynnych zawodowo</i>	<i>brak danych</i>	<i>1433</i>	<i>100,0%</i>

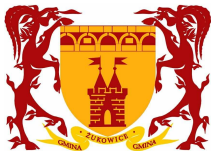
Tab.13 Struktura bezrobocia w gminie Żukowice

W porównaniu do 2000 r. liczba bezrobotnych w 2003 wzrosła o 29 osób bezrobotnych stanowiła 28% bezrobocia. Wśród bezrobotnych występuje duży udział ludzi młodych.

Biorąc pod uwagę wykształcenie ludzi pozostających bez pracy, zauważa się zdecydowany udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym - 38,4 % i zawodowym - 37,2 %. W sumie stanowią oni 75,6 % ogólnej liczby bezrobotnych. Większe jest również bezrobocie wśród kobiet, niż mężczyzn. Wśród bezrobotnych znajdują się również pracownicy byłych PGR-ów. Problem ten dotyczy w szczególności Szczepowa, Bukwicy, Glinicy, Dankowic i Brzegu Głogowskiego.

Brak dywersyfikacji rodzajowej aktywności gospodarczej prowadzi do słabości rynku pracy. Bezrobocie w gminie Żukowice jest wyższe od średniej krajowej.

Zwiększenie liczby bezrobotnych mężczyzn pomiędzy 2000 a 2003 jest istotna statystycznie, natomiast spadła ilość bezrobotnych kobiet. Istnieją wyraźne przesłanki do uruchomienia inwestycji, generujących nowe miejsca pracy i nadanie im najwyższego priorytetu.

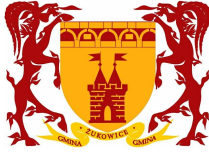

6.7 Grupy społeczne, wymagające wsparcia

Dotychczasowe usługi socjalne bazują na redystrybucji środków finansowych i oddziaływaniu na skutki negatywnych zjawisk społecznych, zamiast na ich przyczyny. Nie istnieją również systemowe procedury współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w sferze socjalnej. Przewidywania zwiększającego się popytu na usługi socjalne, w związku z obserwowanymi tendencjami demograficznymi i pogłębiającymi się patologiami życia społecznego, zmuszają władze gminy do opracowania dojrzałego systemu profilaktyki społecznej, realizowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nielubi.

6.8 Identyfikacja problemów

1. Gmina Żukowice posiada młodą strukturę demograficzną, co rokuje nadzieję na szybsze przyswajanie przez ludzi młodych przemian agrarnych jakie będą zachodziły w związku z procesem integracji Polski z Unią Europejską, a także na możliwość skorzystania z funduszy pomocowych.
2. Niewystarczający poziom wykształcenia ludności wiejskiej może być hamulcem w pobudzaniu lokalnej aktywności na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, jeśli nie wystąpi radykalna poprawa w tym zakresie.
3. Gmina Żukowice charakteryzuje się wysokim poziomem zatrudnionych w rolnictwie. Rozwiązanie tego problemu, przy równoczesnym kurczeniu się rynku pracy na terenie sąsiadujących miast, może okazać się trudne. Złagodzenie narastającego problemu w tym zakresie może przynieść tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem i w jego otoczeniu.
4. Rosnąca liczba bezrobotnych na obszarze gminy Żukowice świadczy o małej efektywności podejmowanych dotychczas działań hamujących wzrost bezrobocia. W celu zmniejszenia tego zjawiska należałoby tworzyć na obszarze wiejskim warunki dla rozwoju rolniczej i poza rolniczej przedsiębiorczości, jak również stwarzać możliwości przekwalifikowania się osób pozostających bez pracy.

III ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTAUACJI NA DANYM OBSZARZE

Poprawa warunków życia i pracy mieszkańców realizowana będzie poprzez cele szczegółowe i związane z nimi zadania. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy Żukowice jako cele szczegółowe przyjęto:

- modernizację kompleksu gospodarki żywnościowej,
- podniesienie poziomu wykształcenia ludności wiejskiej,
- wielofunkcyjny rozwój gminy,
- modernizację i rozwój infrastruktury technicznej,
- kształtowanie i ochronę środowiska przyrodniczego,
- poprawę infrastruktury społecznej.

Ocenę zadań i ich kategoryzację przeprowadzono w oparciu o procedurę Instytutu Funduszy Europejskich IFE PRL-0 „Opracowanie workflow organizacyjnego” oraz IFE PRL-1 „Opracowanie dokumentu”, zgodnie z którą wszystkie, zgłoszone do planu zadania inwestycyjne zostały wstępnie poddane analizie SWOT według poniższych kryteriów.

Mocne strony

1. *Sfinansowanie przedsięwzięcia jest realne*
2. *Przedsięwzięcie ma szansę wsparcia z funduszy UE*
3. *Przedsięwzięcie generuje nowe miejsca pracy*
4. *Przedsięwzięcie posiada dodatni wskaźnik ROI*
5. *Przedsięwzięcie mieści się w kategorii „wysoki priorytet UE”*
6. *Przedsięwzięcie posiada znaczącą akceptację społeczną*
7. *Przedsięwzięcie dodatkowo wpływa na ochronę środowiska*
8. *Przedsięwzięcie podnosi walory regionu*
9. *Przedsięwzięcie rozwiązuje istotne problemy społeczne*

Słabe strony

1. *Brak realnego projektu finansowego*
2. *Słabe dopasowanie do priorytetów funduszy pomocowych*
3. *Mały wpływ na likwidację bezrobocia*
4. *Słaby wynik analizy finansowej przedsięwzięcia*
5. *Mały wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych*
6. *Negatywne oddziaływanie na środowisko*
7. *Negatywna ocena społeczna przedsięwzięcia*
8. *Zbyt długi czas realizacji projektu*
9. *Zbyt duży procent udziału środków unijnych w finansowaniu*

Do dalszej oceny dopuszczono wyłącznie projekty posiadające co najmniej neutralny wynik analizy SWOT. Dla celów hierarchizacji zadań i potrzeb w zakresie inwestycji gminnych wprowadzono kwantyfikację zadań w oparciu o poniższą skalę punktową:

1. Ocena w kategorii uwarunkowań społecznych i zasięgu

- a. obszar do 20% populacji = 0
- b. obszar 20-30% populacji = 3
- c. obszar powyżej 30% = 6

2. Wpływ na rozwój gospodarczy i nowe miejsca pracy

- a. nie wpływa = 0
- b. tworzy więcej niż 5 miejsc pracy lub warunki dla późniejszych inwestycji = 5
- c. generuje 10 nowych miejsc pracy lub podnosi atrakcyjność inwestycyjną gminy = 12

3. Wpływa na rozwój edukacyjny, poziom zdrowia i sportu

- a. nie wpływa = 0
- b. wpływa na poprawę istniejącej sytuacji = 3
- c. wprowadza nowe możliwości i nową jakość = 6

4. Wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców

- a. brak wpływu = 0
- b. poprawia bezpieczeństwo = 3
- c. wprowadza nową jakość w poziom bezpieczeństwa = 6

5. Zgodność ze strategią gminy/powiatu oraz priorytetami ZPORR i SPO

- a. niezgodne = 0
- b. zgodne ze strategią albo priorytetem UE = 3
- c. zgodne ze strategią i priorytetami UE = 6

6. Wpływ na środowisko naturalne

- a. ujemny = -3
- b. neutralny = 0
- c. dodatni = 3

7. Wpływa na poprawę wizerunku gminy

- a. nie wpływa = 0
- b. słaby wpływ poprawia = 1
- c. wpływa w sposób istotny = 3

8. Wpływa na budżet gminy

- a. negatywny konieczność finansowania więcej niż 30% inwestycji = -3
- b. neutralny = 0
- c. dodatni (podnosi dochody budżetu) = 3

9. Możliwość finansowania poza budżetem

- a. kredyt niskooprocentowany (dofinansowanie zwrotne) = 1
- b. dotacja z funduszy < 50% = 3
- c. dotacja 50-75% = 6

10. Stopień zaawansowania inwestycji

- a. nowa w fazie koncepcji lub planu wstępnego = 0
- b. udokumentowana w części (studium wykonalności, projekt) = 1
- c. zaawansowana (kolejny etap) = 3

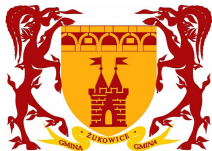
11. Dodatkowa opinia wyrażona przez zespół koordynacyjny (1 pkt od każdego członka zespołu oceniającego - max. 6 pkt)

Każdą inwestycję oceniono pod względem za i przeciw (analiza SWOT) oraz w punktach umownych wagi projektu. Uzyskano następującą hierarchię pożądalności zadań inwestycyjnych. Średnia wartość współczynnika pożądalności dla dodatnio określonych pozycji wynosi 25,5 punktów.

Lp.	Lista rankingowa zgłoszonych projektów	Wartość [zł]	ranking
1	Kanalizacja sanitarna wsi Kamiona – Słone	3 330 000	42
2	Zaopatrzenie w wodę wsi Wiekowice i Czerna PKP	600 000	35
3	Uzbrojenie terenu inwestycyjnego k. Huty Miedzi "Głogów"	10 000 000	35
4	Przebudowa SUW Nielubia wraz z budową studni	1 100 000	33
5	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Nielubi	1 900 000	33
6	Kanalizacja sanitarna wsi Kłoda- Słoćwina-Zameczno	1 987 000	32
7	Kanalizacja sanitarna wsi Brzeg Głogowski	1 896 000	32
8	Kanalizacja sanitarna wsi Czerna - Dobrzejowice	2 244 000	32
9	Kanalizacja sanitarna wsi Damaniowice-Szczepów-Kromolin	2 128 000	32
10	Przebudowa drogi z chodnikami wraz z odwodnieniem w m. Kromolin	1 000 000	30
11	Odbudowa dróg gminnych w m. Kłoda	1 000 000	29
12	Budowa chodników i modernizacja dróg w m. Nielubia	1 000 000	29
13	Budowa chodnika i modernizacja dróg wraz z odwodnieniem m. Bukwica	500 000	29
14	Odbudowa dróg gminnych w m. Dobrzejowice	200 000	29
15	Odbudowa dróg w m. Brzeg Głogowski	500 000	29
16	Odbudowa dróg w m. Czerna	200 000	29
17	Odbudowa dróg w m. Kromolin	300 000	29
18	Odbudowa drogi w m. Słoćwina	200 000	29
19	Odbudowa drogi w m. Glinica i Kamiona	500 000	29
20	Odbudowa drogi w m. Zabłocie	100 000	29
21	Budowa drogi Kromolin - Góra św. Anny	1 000 000	29
22	Likwidacja wysypisk wiejskich oraz rekultywacja terenu, wprowadz. GPGO	1 000 000	25
23	Budowa sali gimnastycznej dla Gimnazjum w Nielubi	2 000 000	25
24	Odbudowa dróg transportu rolnego na terenie gminy	2 000 000	21
25	Gazyfikacja wsi Nielubia	3 006 000	19
26	Modernizacja cieków podstawowych na terenie gminy	200 000	19
27	Oznakowanie szlaków turystycznych oraz zabytków	50 000	18
28	Tworzenie bazy sportowo rekreacyjnej w m. na terenie gminy	300 000	17
29	Budowa zbiorników małej retencji	100 000	16
30	Odwodnienie wsi Kłoda i Mierzów	100 000	15
31	Likwidacja barier architektonicznych do bud. użyteczności publicznej	80 000	15
32	Urządzanie terenów zielonych - parki wiejskie i parki podworskie	500 000	15
33	Remonty, termomodernizacja budynków użyteczności publ.	2 000 000	12
34	Odbudowa i renowacja zabytków na terenie gminy	500 000	10
35	Uzbrojenie terenu pod budownictwo jednorodzinne	500 000	10
Razem		44 021 000 zł	

Tab. 14 Lista inwestycji zgłoszonych projektów z ramienia Urzędu Gminy Żukowice do Planu Rozwoju Lokalnego.

Łącznie zgłoszono 35 projektów na kwotę ponad 44 mln. złotych. Wśród zadań widać bardzo wyraźną tendencję preferencyjną, ukierunkowaną na infrastrukturę i poprawę stanu sanitarnego gminy. Jest to zgodne ze strategią oraz wojewódzkim planem zagospodarowania. Skatalogowane inwestycje mieszczą się w najbardziej pożądanym działaniach programów pomocowych ZPORR.

1. Inwestycje w kategorii poprawy infrastruktury gminnej

W tabeli umieszczono wyłącznie oszacowane w kosztach i możliwe do wykonania w okresie 2005-2013 inwestycje. Są to w większości pożądane zadania do realizacji, od których zależą następne działania.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	ranking
1	Kanalizacja sanitarna wsi Kamiona - Słone	3 330 000	42
2	Zaopatrzenie w wodę wsi Wielkowice i Czarna PKP	600 000	35
3	Uzbrojenie terenu inwestycyjnego k. Huty Miedzi "Głogów"	10 000 000	35
4	Przebudowa SUW Nielubia wraz z budową studni	1 100 000	33
5	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Nielubi	1 900 000	33
6	Kanalizacja sanitarna wsi Kłoda- Słocwina-Zameczno	1 987 000	32
7	Kanalizacja sanitarna wsi Brzeg Głogowski	1 896 000	32
8	Kanalizacja sanitarna wsi Czarna - Dobrzejowice	2 244 000	32
9	Kanalizacja sanitarna wsi Damaniowice-Szczepów-Kromolin	2 128 000	32
10	Gazyfikacja wsi Nielubia	3 006 000	19
11	Uzbrojenie terenu pod budownictwo jednorodzinne	500 000	10
Razem		28 691 000 zł	

Tab. 15 Lista inwestycji z zakresu poprawy infrastruktury, zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

Wartość całego planu inwestycyjnego w kategorii budowy infrastruktury gminnej - sieci kanalizacyjne - wynosi blisko 28,7 zł. Kanalizacja gminy należy do priorytetowych zadań umieszczonych w Planie Rozwoju Lokalnego - średnia istotność inwestycji wynosi 30,4 i jest wyższa o 4,9 punktów od średniej ogólnej. W ramach działania 3.1 ZPORR gmina zamierza wykonać w pierwszej kolejności kanalizację miejscowości Kamiona-Słone oraz zaopatrzyć w wodę wsie Wielkowice i Czarna PKP. Inwestycje te mają istotny wpływ na poprawę warunków życia mieszkańców gminy.

2. Inwestycje drogowe

Poniżej przedstawiono projekty z zakresu budowy i modernizacji dróg (ZPORR - działanie 3.1) oraz towarzyszącej infrastruktury drogowej, zgłoszone do planu, uszeregowane według hierarchii ważności.

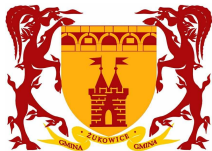
Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	ranking
1	Przebudowa drogi z chodnikami wraz z odwodnieniem w m. Kromolin	1 000 000	30
2	Odbudowa dróg gminnych w m. Kłoda	1 000 000	29
3	Budowa chodników i modernizacja dróg w m. Nielubia	1 000 000	29
4	Budowa chodnika i modernizacja dróg wraz z odwodnieniem m. Bukwica	500 000	29
5	Odbudowa dróg gminnych w m. Dobrzejowice	200 000	29
6	Odbudowa dróg w m. Brzeg Głogowski	500 000	29
7	Odbudowa dróg w m. Czerna	200 000	29
8	Odbudowa dróg w m. Kromolin	300 000	29
9	Odbudowa drogi w m. Słocwina	200 000	29
10	Odbudowa drogi w m. Glinica i Kamiona	500 000	29
11	Odbudowa drogi w m. Zabłocie	100 000	29
12	Budowa drogi Kromolin - Góra św. Anny	1 000 000	29
13	Odbudowa dróg transportu rolnego na terenie gminy	2 000 000	21
Razem		10 500 000 zł	

Tab. 16 Lista inwestycji drogowych, zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

Wartość całego planu inwestycyjnego w kategorii budowy i modernizacji dróg wynosi 10,5 mln zł. Średnia istotność inwestycji w kategorii wynosi 28,5. Za najbardziej istotne inwestycje uznano projekt: „Przebudowa drogi z chodnikami wraz z odwodnieniem w miejscowości Kromolin”.

3. Inwestycje społeczno-socjalne

W tej kategorii zgłoszono do planu zadania inwestycyjne o łącznej wartości 5,43 mln zł. Jako najważniejsze w grupie zadań społeczno-socjalnych uznano Budowę sali gimnastycznej w gimnazjum w Nielubi; która to inwestycja przyczyni się do poprawy kultury fizycznej dzieci i młodzieży oraz pozwoli na odciążenie sali w szkole podstawowej, która docelowo ma stać się bazą sportową dla szkół podstawowych.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	ranking
1	Budowa sali gimnastycznej dla Gimnazjum w Nielubi	2 000 000	25
2	Oznakowanie szlaków turystycznych oraz zabytków	50 000	18
3	Tworzenie bazy sportowo rekreacyjnej w m. na terenie gminy	300 000	17
4	Urządzanie terenów zielonych - parki wiejskie i parki podworskie	500 000	15
5	Likwidacja barier architektonicznych do bud. użyteczności publ.	80 000	15
6	Odbudowa i renowacja zabytków na terenie gminy	500 000	10
7	Remonty, termomodernizacja budynków użyteczności publ.	2 000 000	12
Razem		5 430 000 zł	

Tab. 17 Lista inwestycji społeczno-socjalnych zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

Władze Gminy Żukowice, zgodnie z zadaniem postawionym w Strategii Rozwoju zamierzają w ramach celu „Kształtowanie i ochrona środowiska przyrodniczego”, wyznaczyć ścieżki rowerowe oraz trasy turystyczne i edukacyjne w miejscach atrakcyjnych na obszarze chronionego krajobrazu i w dolinie Odry, a także zainwestować w rozwój związanej z tym bazy turystycznej. Projekty te znalazły się w rankingu inwestycji z 18 i 17 punktami.

4. Inwestycje w zakresie ochrony środowiska

Ta kategoria inwestycji nie przynosi zwykle bezpośrednich korzyści, ale skutki długofalowe są tutaj najbardziej spektakularne. Zgłoszono jeden projekt o wartości 100 tys. zł „Likwidacja wysypisk wiejskich oraz rekultywacja terenu, wprowadzenie Gminnego Programu Gospodarki Odpadami”, który uzyskał 25 pkt.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	ranking
1	Likwidacja wysypisk wiejskich oraz rekultywacja terenu, wprowadzenie Gminnego Programu Gospodarki Odpadami	1 000 000	25
Razem		1 000 000 zł	

Tab. 18 Lista inwestycji w zakresie ochrony środowiska zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

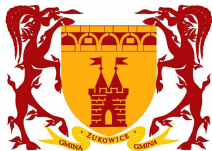

5. Pozostałe inwestycje

W ramach przeciwdziałania powodziom Gmina Żukowice zamierza zmodernizować podstawowe ciekі na swoim terenie, co przyczyni się do poprawy bilansu wodnego. Przewidziano również budowę zbiorników małej retencji.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	ranking
1	Modernizacja cieków podstawowych na terenie gminy	200 000	19
2	Budowa zbiorników małej retencji	100 000	16
3	Odwodnienie wsi Kłoda i Mierzów	100 000	15
Razem		400 000 zł	

Tab. 19 Lista pozostałych inwestycji zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

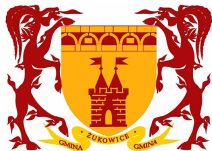

IV REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Poniżej przedstawiono bardzo ambitny harmonogram zadaniowo-finansowy Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2004 - 2013.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	Ran-king	Termin rozpo-częcia	Termin zakoń-czenia
1.	Kanalizacja sanitarna wsi Kamiona - Stone	3 330 000	42	2004	2005
2.	Zaopatrzenie w wodę wsi Wiekowice i Czerna PKP	600 000	35	2004	2005
3.	Przebudowa SUW Nielubia wraz z budową studni	1 100 000	33	2005	2006
4.	Gazyfikacja wsi Nielubia	3 006 000	19	2005	2006
5.	Kanalizacja sanitarna wsi Kłoda- Słócwina-Zameczno	1 987 000	32	2005	2007
6.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Nielubi	1 900 000	33	2007	2012
7.	Kanalizacja sanitarna wsi Brzeg Głogowski	1 896 000	32	2007	2012
8.	Kanalizacja sanitarna wsi Czerna - Dobrzejowice	2 244 000	32	2007	2012
9.	Kanalizacja sanitarna wsi Damaniowice-Szczepów-Kromolin	2 128 000	32	2007	2012
10.	Przebudowa drogi z chodnikami wraz z odwodnieniem w m. Kromolin	1 000 000	30	2008	2013
11.	Odbudowa dróg gminnych w m. Kłoda	1 000 000	29	2008	2013
12.	Budowa chodników i modernizacja dróg w m. Nielubia	1 000 000	29	2008	2013
13.	Budowa chodnika i modernizacja dróg wraz z odwodnieniem w m. Bukwica	500 000	29	2008	2013
14.	Odbudowa dróg gminnych w m. Dobrzejowice	200 000	29	2008	2013
15.	Odbudowa dróg w m. Brzeg Głogowski	500 000	29	2008	2013
16.	Odbudowa dróg w m. Czerna	200 000	29	2008	2013
17.	Odbudowa dróg w m. Kromolin	300 000	29	2008	2013
18.	Odbudowa drogi w m. Słócwina	200 000	29	2008	2013
19.	Odbudowa drogi w m. Glinica i Kamiona	500 000	29	2008	2013
20.	Odbudowa drogi w m. Zabłocie	100 000	29	2008	2013
21.	Budowa drogi Kromolin - Góra św. Anny	1 000 000	29	2008	2013
22.	Uzbrojenie terenu inwestycyjnego k. Huty Miedzi "Głogów"	10 000 000	35	2009	2013
23.	Likwidacja wysypisk wiejskich oraz rekultywacja terenu, wprowadzenie GPGO	1 000 000	25	2006	2008
24.	Budowa Sali gimnastycznej dla Gimnazjum w Nielubi	2 000 000	25	2007	2010
25.	Modernizacja cieków podstawowych na terenie gminy	200 000	19	2008	2010
26.	Budowa zbiorników małej retencji	100 000	16	2008	2010
27.	Odwodnienie wsi Kłoda i Mierzów	100 000	15	2007	2009
28.	Oznakowanie szlaków turystycznych oraz zabytków	50 000	18	2007	2013
29.	Urządzanie terenów zielonych - parki wiejskie i parki podworskie	500 000	15	2007	2013
30.	Odbudowa i renowacja zabytków na terenie gminy	500 000	10	2008	2013
31.	Remonty, termomodernizacja budynków użyteczności publicz.	2 000 000	12	2008	2013
32.	Odbudowa dróg transportu rolnego na terenie gminy	2 000 000	21	2005	2013
33.	Likwidacja barier architektonicznych do bud. użytecz. publicz.	80 000	15	2005	2005
34.	Uzbrojenie terenu pod budownictwo jednorodzinne	500 000	10	2009	2013
35.	Tworzenie bazy sportowo rekreacyjnej w m. na terenie gminy	300 000	17	2005	2013
Razem:		44 021 000 zł			

Tab. 20 Terminy realizacji inwestycji zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

Zadanie inwestycyjne „Uzbrojenie terenu inwestycyjnego k. Huty Miedzi „Głógów” będzie możliwe do realizacji po likwidacji Strefy Ochronnej Huty Miedzi „Głógów” i wyłączeniu części gruntów z produkcji rolniczej, gdyż do chwili obecnej tereny te, pomimo że znajdują się w strefie - w ewidencji gruntów figurują jako grunty rolne.

Zadanie inwestycyjne „Gazyfikacja wsi Nielubia” będzie możliwe do zrealizowania w przypadku współfinansowania inwestycji przez Dolnośląski Zarząd Gazownictwa we Wrocławiu – ROP lub zaangażowania środków własnych dla całego przedsięwzięcia albo udziału firm komercyjnych w realizacji zadania.

Przyjmując średnie czasy realizacji projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej należy założyć następujące punkty kontrolne dla każdego zadania.

Przygotowanie wstępne	16 dni
Analiza/wymagania dokumentacyjne	30 dni
Projektowanie inwestycji	130 dni
Wniosek o dofinansowanie i pozwolenia	150 dni
Przetarg i wybór wykonawcy	120 dni
Wykonanie inwestycji maksimum	800 dni
Rozliczenie i monitoring	14 dni

Do dyspozycji beneficjentów funduszy pozostaje około 1000 dni. Przyjmując stały, optymistyczny cykl przygotowawczy dla każdego zadania, oszacowany na 280 dni oraz rozliczeniowy 20 dni, maksymalny czas wykonania robót wynosi 800 dni. Jednak nie jest możliwe odwrócenie cyklu procesu i wejście z robotami przed rozwiązaniem przetargów, dlatego start procedury wykonania planu inwestycyjnego pozostaje od samego początku w konflikcie czasowym i przeciążeniem zasobów (Dział Inwestycji Urzędu, a przede wszystkim gremia decyzyjne Urzędu Marszałkowskiego). Wiąże się z tym ściśle przygotowanie w okresie 2004 - 2006 wszystkich przetargów dla inwestycji wymienionych w Planie Rozwoju Lokalnego, przygotowanie kompletnej dokumentacji cząstkowych oraz uzyskanie wszystkich pozwoleń na budowę. Koniecznym jest dokładna weryfikacja zasobów kadrowych Urzędu Gminy, ponieważ spiętrzenie niektórych zadań

w jednym dziale inwestycji wydaje się być nieuniknione. To może spowodować powstanie wąskiego gardła dla procesu realizacji planu inwestycyjnego.

Dodatkowo w całości zagadnienia planowania wdrożenia, należy wziąć pod uwagę rozłączność czasową robót budowlanych (marzec – październik) oraz prac przygotowawczych, tak aby możliwe było podpisywanie umów na roboty między listopadem a kwietniem następnego roku. Jest to bardzo trudne do zsynchronizowania, ponieważ ściśle zależy od zewnętrznych decyzji.

Przy tak rozległym i ambitnym projekcie, jak Plan Rozwoju Lokalnego konieczne jest posłużenie się programem zarządzającym całością (sugerowany Microsoft Project 2003) oraz wskazanie osoby odpowiedzialnej za wdrożenie. W załączeniu do niniejszego planu znajduje się przygotowany wstępnie plik szablonu harmonogramu wdrożenia całości planu inwestycyjnego Żukowice w formacie Microsoft Project (*Harmonogram PRL Żukowice.mpp*).

V POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY

Gmina Żukowice planuje również realizację innych zadań wspomaganych funduszami z Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacji Rolnictwa i Odnowy Wsi oraz Zachowanie i Ochrona Dziedzictwa Kulturowego.

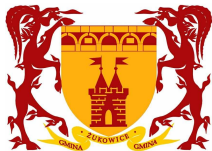
Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	ranking
1	Budowa placów zabaw, świetlic wiejskich, terenów zielonych, oświetlenia we wsiach Dobrzejowice i Nielubia	1 125 000	26
2	Budowa placów zabaw, świetlic wiejskich, terenów zielonych, oświetlenia w pozostałych wsiach	2 500 000	26
Razem		3 625 000 zł	

Tab.21 Inwestycje, które Gmina Żukowice zamierza wykonać z środków z SPO

Ponadto na terenie Gminy Żukowice planowana będzie przez Starostwo Powiatowe w Głogowie realizacja programu scalania gruntów miejscowościach Kromolin, Brzeg Głogowski, Czerna i Dobrzejowice, przewidziany na okres 2005-2008. W latach 2008-2013 natomiast powstaną dwie inwestycje drogowe, a także zostanie przeprowadzona ochrona przeciwpowodziowa w miejscowości Czerna (2005-2013); projekty te będzie można zrealizować przy współudziale środków ze ZPORR.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	ranking
1	Budowa drogi Zameczno - Słócwina	1 000 000	29
2	Budowa drogi Szczepów - Dalków	1 000 000	29
3	Ochrona przeciwpowodziowa w m. Czerna	300 000	
4	Scalanie gruntów w m. Kromolin, Brzeg Głogowski, Czerna i Dobrzejowice	500 000	
5	Odwodnienie drogi w m. Zameczno	50 000	29
Razem		2 850 000 zł	

Tab. 22 Inwestycje realizowane na obszarze Gminy Żukowice przez Starostwo Powiatowe w Głogowie oraz RZMIUW.

VI OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Podstawowymi wskaźnikami osiągnięcia celów zamierzonych inwestycji są założone w strategii dające się zmierzyć wzrosty w obszarach, na które omawiane w Planie Rozwoju Lokalnego zadania inwestycyjne mają istotny wpływ. Wskaźniki oceny inwestycji można pogrupować według rodzajów inwestycji. W ten sposób otrzymujemy 6 klas wskaźników związanych bezpośrednio z:

- Inwestycjami drogowymi
- Inwestycjami dotyczącymi zaopatrzenia w wodę
- Inwestycjami dotyczącymi kanalizacji i oczyszczania ścieków
- Inwestycjami dotyczącymi gospodarki odpadami
- Inwestycjami proekologicznymi
- Inwestycjami dotyczącymi sfery społecznej i turystycznej

Ponadto, należy wyróżnić jeszcze jedną grupę: wskaźników globalnych, czyli takich, których zmiany są uwarunkowane realizacją wielu inwestycji.

Aby rzetelnie ocenić wpływ danej inwestycji na zmianę wybranego zestawu wskaźników należy porównać stan przed inwestycją ze stanem po inwestycji stosując odpowiednie metody statystyczne w celu zbadania czy zmiany są istotne. Poniżej zostały przedstawione wskaźniki poszczególnych klas, które będą wykorzystane do oceny zaproponowanych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym działań.

1. *Wskaźniki globalne*

W tej kategorii mieszczą się globalne wskaźniki strategiczne, których zmienność dotyczy uwzględnienia realizacji wielu działań inwestycyjnych jednocześnie. Działania te pozostają w ścisłej korelacji, przekładając się na preferencje mieszkańców oraz atrakcyjność terenu.

1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów
2. Cena gruntów inwestycyjnych na obszarze inwestycyjnym
3. Wzrost ceny gruntów inwestycyjnych
4. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w obszarze oddziaływania
5. Ogólna liczba pracujących w obszarze oddziaływania zdefiniowanym
6. Liczba nowych miejsc pracy w zdefiniowanym obszarze oddziaływania
7. Liczba nowozatrudnionych w obszarze oddziaływania (zmiana w ciągu 2 lat)
8. Wzrost liczby turystów na obszarze zdefiniowanym (po roku)
9. Wytworzona wartość dodana gminy (po roku)
10. Wielkość migracji w gminie.

2. Inwestycje drogowe

Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki osiągnięć dla projektów z zakresu budowy i modernizacji dróg (ZPORR - działanie 3.1) zgłoszone do Planu. Na podstawie określonej poniżej palety wskaźników, każde zadanie inwestycyjne będzie oceniane indywidualnie.

1. Zmniejszenie nakładów na bieżące utrzymanie (naprawy nawierzchni) drogi, prace remontowe i obsługę bieżącą
2. Zmiana natężenia hałasu na obszarze oddziaływania inwestycji w okresie 1 roku od zakończenia projektu
3. Średni czas przejazdu między dwoma ustalonymi punktami w gminie
4. Liczby pojazdów korzystających z drogi
5. Nośność zmodernizowanych dróg
6. Liczby wypadków drogowych (w okresie 1 roku)
7. Zanieczyszczenie na obszarze zdefiniowanym (po roku)
8. Zmiana zanieczyszczenia (np. CO₂, NO_x) na obszarze oddziaływania inwestycji w okresie 1 roku od zakończenia projektu
9. Natężenie hałasu na obszarze zdefiniowanym (po roku).

3. Inwestycje dotyczące zaopatrzenia w wodę

Można przyjąć, że w przypadku zaopatrzenia w wodę najważniejszymi wskaźnikami są liczby lokali przyłączonych do sieci oraz stopień wysycenia potrzeb w tym zakresie. Tym niemniej, dla oceny krótkoterminowych efektów poniższe kryteria mogą stanowić bazę monitoringu.

1. Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci wodociągowej
2. Stosunek ilości budynków podłączonych do wody do wszystkich budynków w gminie
3. Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej
4. Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez stację uzdatniania wody
5. Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem stacji uzdatniania wody
6. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej
7. Ilość wody konsumowanej (w okresie 1 roku)
8. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy
9. Wartość sprzedanej wody w okresie
10. Wartość wartości dodanej ze sprzedaży wody przez gminę.

4. Inwestycje dotyczące kanalizacji i oczyszczania ścieków

Przy ocenie skutków inwestycji z zakresu oczyszczania ważne są nie tylko liczby przyłączonych użytkowników, ale przede wszystkim skuteczność dalszej utylizacji ścieków. Dlatego dokonując kwantyfikacji efektów należy zwrócić uwagę na parametry fizykochemiczne procesów oczyszczania.

1. Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej
2. Stosunek ilości budynków podłączonych do kanalizacji do wszystkich budynków w mieście/gminie

3. Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej
4. Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków
5. Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem oczyszczalni ścieków
6. Wykorzystanie mocy przerobowej zmodernizowanej oczyszczalni ścieków
7. Przepustowość zmodernizowanej oczyszczalni ścieków
8. Ilości nieoczyszczonych ścieków
9. Wartość fizykochemicznych oczyszczanych ścieków
10. Redukcja wartości fizykochemicznych (np. BZT₅, ChZT, zawiesina, azot, fosfor) oczyszczanych ścieków bezpośrednio po zakończeniu projektu
11. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej
12. Ilość ścieków odprowadzonych i / lub oczyszczonych
13. Wartość fizykochemicznych ścieków w punkcie pomiarowym poniżej punktu zrzutu ścieków
14. Zmniejszenie wartości fizykochemicznych (do wyboru: BZT₅, ChZT, zawiesina, azot, fosfor) w punkcie pomiarowym poniżej punktu zrzutu ścieków 1 rok po zakończeniu projektu
15. Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy
16. Przychód gminy z tytułu sprzedaży usług.

5. Inwestycje dotyczące gospodarki odpadami

W zasadzie inwestycje w zakresie gospodarki odpadami są częścią większej strategii gminy, wynikającej z odpowiednich dyrektyw UE. Dlatego w ocenie parametrów zwraca się szczególną uwagę na recykling oraz selekcję.

1. Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez wysypisko śmieci
2. Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem wysypiska śmieci
3. Liczba gospodarstw domowych objętych programem selektywnej zbiórki odpadów
4. Ilości odpadów poddawanych segregacji
5. Ilości odpadów poddawanych recyklingowi
6. Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez zakład utylizacji/spalarnię odpadów
7. Liczba pojemników stosowanych do selektywnej zbiórki odpadów
8. Liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów
9. Ilość przetworzonych odpadów
10. Ilość odpadów odbieranych na wysypiskach
11. Liczba nielegalnych wysypisk śmieci zlikwidowanych
12. Przychód z tytułu gospodarki odpadami.

6. Inwestycje proekologiczne

Są w zasadzie wynikiem złożonym ogólnej sanitacji terenu. Dlatego należy przy ocenie uwzględniać mieszane wskaźniki efektów.

1. Powierzchnia terenu zabezpieczona przed powodzią
2. Liczba miejscowości zabezpieczonych przed powodzią
3. Ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
4. Liczba osób pozytywnie oceniających rezultaty w zakresie poprawy ochrony przeciwpowodziowej

5. Pojemność zbiorników „małej retencji”
6. Klasa czystości wód rzek leżących na terenie zdefiniowanym przez beneficjenta
7. Podwyższenie klasy czystości wód rzek leżących na terenie objętym inwestycją wskazanym przez beneficjenta 1 rok po zakończeniu realizacji projektu

7. Inwestycje dotyczące sfery społecznej i turystycznej

Te inwestycje dotyczą bardzo szczególnej kwestii - swobodnego wyboru miejsca wypoczynku. Dlatego dobre kryteria wyniku działania inwestycji są dość skomplikowane. Poniżej przedstawiono niektóre, najbardziej spektakularne i niezbyt trudne do wyznaczenia.

1. Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki
2. Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami
3. Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych
4. Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej
5. Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki
6. Stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki
7. Liczba mieszkań, placówek oświatowych i przedsiębiorstw podłączonych do Internetu.

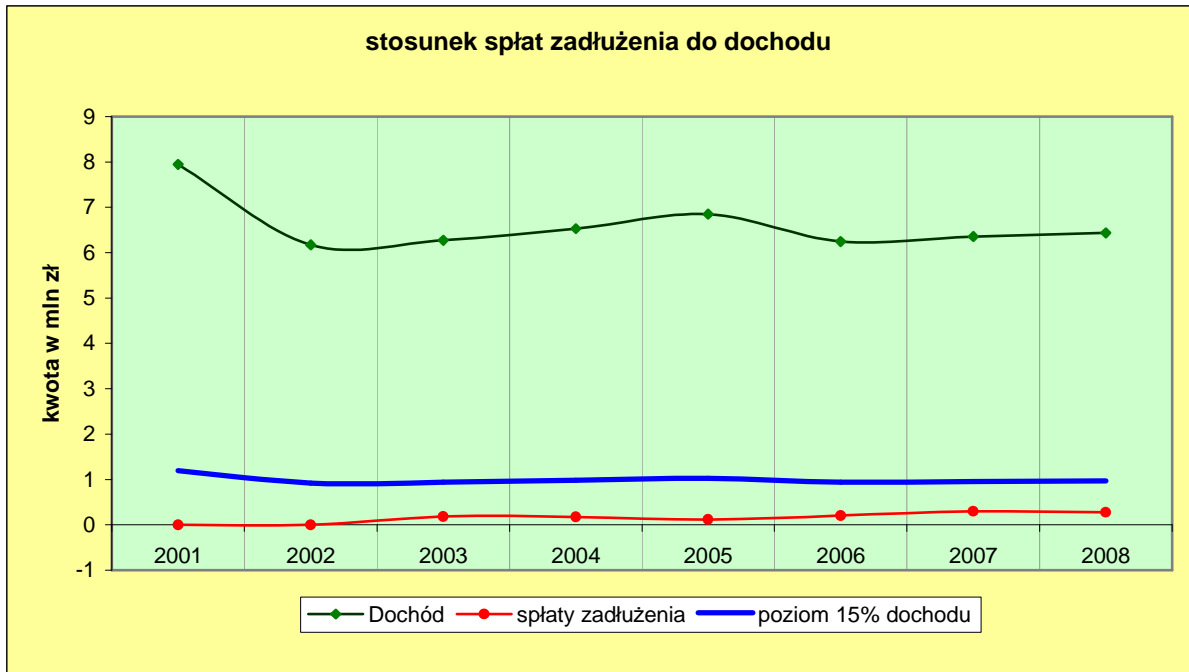
VII PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 - 2006 I NA NASTĘPNE PLANOWANE LATA

Prognoza finansowa na lata 2004 - 2008 została przygotowana w oparciu o projekt budżetu na rok 2004 oraz strategię zarządzania finansami gminy, która zakłada wprowadzenie ograniczeń wydatków bieżących. Uzyskana nadwyżka wolnych środków będzie inwestowana w projekty inwestycyjne współfinansowane ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

Zgodnie z Art. 113 Ustawy o finansach publicznych Dz.U.03.15.148 z późniejszymi zmianami, łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek oraz potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i pożyczek, oraz należnych odsetek i dyskonta, a także przypadających w danym roku budżetowym wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

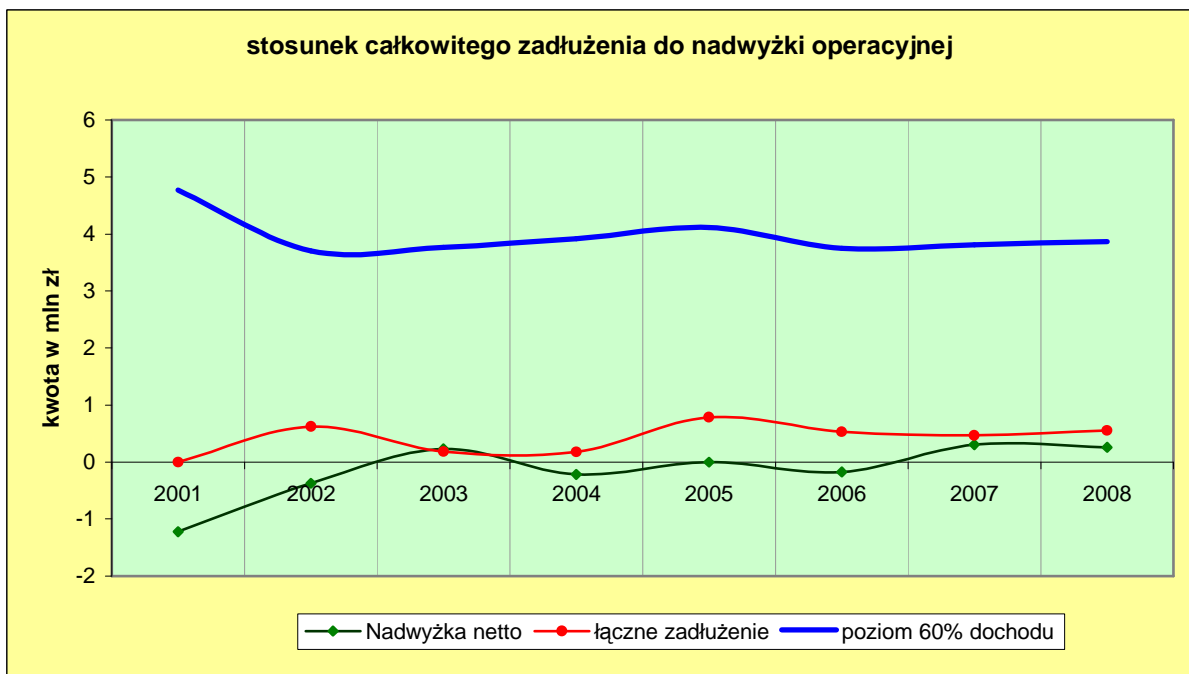
W kontekście Art. 114 cytowanej ustawy, łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekraczać 60% dochodów tej jednostki w tym roku budżetowym.

Poniżej przedstawiono wykresy zależności, wykazujące pełną wiarygodność finansową Gminy Żukowice na lata 2004 - 2008.

Rys. 18 Ilustracja poziomu zadłużenia do dochodów

W tej kwestii Gmina Żukowice utrzymuje w całym zakresie 2004 - 2008 właściwą proporcję, gwarantującą jej wysoką wiarygodność finansową.

Rys. 19 Ilustracja poziomu zadłużenia do dochodu netto

Tab. 23 Propagacja przepływów pieniężnych dla gminy Żukowice do roku 2008

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A. DOCHODY BEZ NADWYŻEK	7949000	6173000	6278000	6530000	6850000	6245000	6355000	6440000
1. Subwencje i dotacje	3047000	3252000	3636000	3079000	3230000	3295000	3350000	3386000
Subwencje ogółem	2119000	2123000	2254000	2316000	2430000	2479000	2527000	2547000
Dotacje i środki pozabudżetowe	928000	1129000	1382000	763000	800000	816000	823000	839000
2. Dochody własne gminy	4902000	2921000	2642000	3451000	3620000	2950000	3005000	3054000
Podatki i opłaty lokalne	2233000	2880000	1689000	1957000	2055000	2100000	2138000	2153000
Udział w podatkach budżetowych państwa	394000	353000	326000	440000	461000	470000	480000	484000
Dochody z majątku gminy	155000	174000	166000	796000	831000	102000	104000	106000
Pozostałe dochody	2120000	-486000	461000	258000	273000	278000	283000	311000
B. WYDATKI	9172000	6547000	6049000	6749000	6850000	6420000	6050000	6180000
Rzeczowe	6042000	3249000	2613000	3050000	3050000	3020000	3000000	3060000
Osobowe	3130000	3298000	3436000	3699000	3800000	3400000	3050000	3120000
Koszty finansowe	0	0	0	0	0	0	0	0
C. NADWYŻKA OPERACYJNA (A – B)	-1223000	-374000	229000	-219000	0	-175000	305000	260000
D OBSŁUGA ZADŁUŻENIA (w tym)	0	0	185000	175000	118000	209000	299000	281000
Spłata rat kapitałowych	0	0	154000	154000	104000	170000	246000	213000
Spłata odsetek	0	0	31000	21000	14000	39000	53000	68000
E WOLNE ŚRODKI INWESTYCYJNE (C-D)	-1223000	-374000	44000	-394000	-118000	-384000	6000	-21000
F INWESTYCJE finansowane z:	2602000	465000	1459000	133000	968000	578000	956000	1396000
Środki własne	2344000	108000	1431000	133000	246000	188000	589000	634000
Kredyty i obligacje	0	0	0	0	28000	31000	93000	144000
Kredyty preferencyjne	0	0	0	0	0	0	0	0
Dotacje i środki pozabudżetowe	258000	357000	28000	0	671000	359000	274000	618000
G WOLNE ŚRODKI netto (E – F)	-3825000	-839000	-1415000	-527000	-1063000	-962000	-950000	-1417000
H Otrzymane kredyty, pożyczki	0	622000	0	0	666000	319000	169000	271000
I Wyemitowane obligacje	0	0	0	0	0	0	0	0
J Przychody z innych źródeł niż fundusze UE	0	0	0	0	0	0	0	0
K Przychody z funduszy UE	0	0	712000	0	3012000	1907000	1834000	4368000
L Roczne przepływy (G+H+I+J+K)	-3825000	-217000	-703000	-527000	2615000	1264000	1053000	3222000

W tabeli zadań inwestycyjnych przyjęto założenia dokładnie odpowiadające danym z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego. Wynikają zeń bezpieczne założenia finansowania z własnego budżetu oraz bezpieczne kredytowanie. Gmina Żukowice dysponuje przy tym odpowiednim zabezpieczeniem kredytowym, co praktycznie daje podstawy do realizacji całości Planu.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	ran- king	Termin		Finansowanie projektu (kwoty)				
				rozpoczęcia	zakończenia	budżet	dotacja (WFOŚiGW) WFOGR	kredyt	pożyczka (WFOŚiGW) + inne	Fundusze strukturalne
1.	Kanalizacja sanitarna wsi Kamiona - Słone	3 330 000	42	2004	2005	33 300	566 100	0	566 100	2 164 500
2.	Zaopatrzenie w wodę wsi Wiekowice i Czerna PKP	600 000	35	2004	2005	10 000	100 000	0	100 000	390 000
3.	Przebudowa SUW Nielubia wraz z budową studni	1 100 000	33	2005	2006	90 000	150 000	0	150 000	710 000
4.	Gazyfikacja wsi Nielubia	3 006 000	19	2005	2006	0	0	756 000	0	2 250 000
5.	Kanalizacja sanitarna wsi Kłoda - Słocwina - Zameczno	1 987 000	32	2005	2007	11 420	337 790	0	337 790	1 300 000
6.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Nielubi	1 900 000	33	2007	2012	42 000	304 000	0	304 000	1 250 000
7.	Kanalizacja sanitarna wsi Brzeg Głogowski	1 896 000	32	2007	2012	21 360	322 320	0	322 320	1 230 000
8.	Kanalizacja sanitarna wsi Czerna - Dobrzejowice	2 244 000	32	2007	2012	31 040	381 480	0	381 480	1 450 000
9.	Kanalizacja sanitarna wsi Damaniowice - Szczepów - Kromolin	2 128 000	32	2007	2012	178 000	350 000	0	350 000	1 250 000
10.	Przebudowa drogi z chodnikami wraz z odwodnieniem w m. Kromolin	1 000 000	30	2008	2013	150 000	100 000	0	0	750 000
11.	Odbudowa dróg gminnych w m. Kłoda	1 000 000	29	2008	2013	150 000	100 000	0	0	750 000
12.	Budowa chodników i modernizacja dróg w m. Nielubia	1 000 000	29	2008	2013	150 000	100 000	0	0	750 000
13.	Budowa chodnika i modernizacja dróg wraz z odwodnieniem m. Bukwica	500 000	29	2008	2013	100 000	25 000	0	0	375 000
14.	Odbudowa dróg gminnych w m. Dobrzejowice	200 000	29	2008	2013	75 000	25 000	0	0	100 000
15.	Odbudowa dróg w m. Brzeg Głogowski	500 000	29	2008	2013	25 000	0	100 000	0	375 000
16.	Odbudowa dróg w m. Czerna	200 000	29	2008	2013	25 000	0	75 000	0	100 000
17.	Odbudowa dróg w m. Kromolin	300 000	29	2008	2013	75 000	25 000	100 000	0	100 000
18.	Odbudowa drogi w m. Słocwina	200 000	29	2008	2013	75 000	25 000	0	0	100 000
19.	Odbudowa drogi w m. Glinica i Kamiona	500 000	29	2008	2013	50 000	50 000	50 000	0	350 000
20.	Odbudowa drogi w m. Zabłocie	100 000	29	2008	2013	50 000	0	0	0	50 000
21.	Budowa drogi Kromolin - Góra św. Anny	1 000 000	29	2008	2013	100 000	0	250 000	0	650 000
22.	Uzbrojenie terenu inwestycyjnego koło Huty Miedzi "Głogów"	10 000 000	35	2009	2013	1 000 000	0	1 500 000	0	7 500 000
23.	Likwidacja wysypisk wiejskich oraz rekultywacja terenu, wprowadzenie GPGO	1 000 000	25	2006	2008	50 000	200 000	0	0	750 000

24	Budowa Sali gimnastycznej dla Gimnazjum w Nielubi	2 000 000	25	2007	2010	250 000		250 000	0	1 500 000
25	Modernizacja cieków podstawowych na terenie gminy	200 000	19			50 000	50 000	0	0	100 000
26	Budowa zbiorników małej retencji	100 000	16			0	0	0	0	0
27	Odwodnienie wsi Kłoda i Mierzów	100 000	15	2007	2009	25 000	25 000	0	0	50 000
28	Oznakowanie szlaków turystycznych oraz zabytków	50 000	18	2007	2013	5 000	5 000	0	0	40 000
29	Urządzenie terenów zielonych - parki wiejskie i parki podworskie	500 000	15	2007	2013	50 000	50 000	0	0	400 000
30	Odbudowa i renowacja zabytków na terenie gminy	500 000	10	2008	2013	25 000	0	100 000	0	375 000
31	Remonty, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	2 000 000	12	2008	2013	250 000	250 000	0	0	1 500 000
32	Odbudowa dróg transportu rolnego na terenie gminy	2 000 000	21	2005	2013	200 000	50 000	250 000	0	1 500 000
33	Likwidacja barier architektonicznych do budynków użyteczności publicznej	80 000	15	2005	2005	20 000	0	0	0	60 000
34	Uzbrojenie terenu pod budownictwo jednorodzinne	500 000	10	2009	2013	25 000	0	100 000	0	375 000
35	Tworzenie bazy sportowo rekreacyjnej w m. na terenie gminy	300 000	17	2005	2013	50 000	0	25 000	0	225 000
Razem:		44 021 000 zł				3 442 120	3 591 690	3 556 000	2 511 690	30 819 500

Tab. 24 Źródła finansowania inwestycji, zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

VIII SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego oparty będzie na typowej strukturze rozproszonego zarządzania projektami, w oparciu o procedurę stworzoną w tym celu przez gminę. Procedura ta powinna odpowiadać normie ISO lub podobnej tak, aby w przypadku certyfikacji urzędu stanowiła integralny punkt systemu zarządzania jakością. Całością zagadnień związanych z bieżącym poziomem wykonania zadań z planu rozwoju lokalnego zarządza system informatyczny typu CRM z funkcją zarządzanie projektami albo prowadzona jest ewidencja zdarzeń w oparciu o standard „Microsoft Project”. W przypadku braku możliwości zarządzania przy użyciu narzędzi informatycznych, odpowiednie dane wprowadza się ręcznie do formularzy utworzonej procedury.

System wdrażania posiada rozwiązania wariantowe, na wypadek odstąpienia od wykonania części zadań lub konieczności modyfikacji planu finansowego. Poszczególne warianty rezerwowe zostaną opracowane dla każdego projektu osobno przez zespół wdrażający.

Każde zadanie z palety posiada własny układ kwantyfikowalnych wskaźników monitoringu bieżącego oraz spodziewanych efektów finalnych. Zespół wdrażający wykonuje okresowe analizy zmienności, stosując odpowiednie metody statystyczne dla weryfikacji hipotez o istotności monitorowanych zmian.

Jednym z możliwych sposobów realizacji Planu Rozwoju Lokalnego będzie współpraca z sektorem publicznym oraz organizacjami pozarządowymi. Dominującą zasadą współpracy będzie zasada partnerstwa. Za kontakty z sektorem publicznym i organizacjami biznesowymi w sprawach Planu Rozwoju Lokalnego odpowiadać będzie Komisja monitorująca. Szczegółowe zadania spoza programu inwestycji gmin, umieszczono w rozdziale V Planu Rozwoju Lokalnego.

1. Komisja monitorująca

W celu zapewnienia właściwego ustawienia procesu wdrażania Lokalnego Planu Rozwoju, Rada Gminy Żukowice powoła komisję monitorującą projekty. Komisja ta będzie miała za zadanie:

- Opracowanie harmonogramu zadaniowo-czasowego dla każdego, wdrażanego projektu.
- Ustalenie kwantyfikowalnych wskaźników monitoringu projektu
- Ustalenie harmonogramu finansowania inwestycji wdrażanych
- Przygotowanie planu rezerwowego A - odstąpienia gminy od finansowania projektu na etapie fazy wstępnej studium wykonalności
- Przygotowanie planu rezerwowego B - realizacji projektu przy odrzuceniu wniosku o współfinansowanie przez zewnętrzne źródła finansowania
- Przygotowanie planu rezerwowego C - utraty zdolności do podpisania umowy z wykonawcą lub unieważnienia przetargu
- Przygotowanie planu rezerwowego D - odmowy refinansowania po wykonaniu zadania
- Kwartalną ocenę postępu prac nad wdrożeniem inwestycji ujętych w planie oraz bieżące sygnalizowanie sytuacji problemowych Wójtowi.

W szczególności do każdego zadania inwestycyjnego zostanie przypisany jeden z członków komisji monitorującej, którego zadaniem będzie raportowanie bieżące o stanie zaawansowania projektu Wójtowi oraz kierownikowi działu inwestycji gminy.

W związku z wyjątkowo ważnymi aspektami, związanymi z procesem wdrożenia powinna istnieć ścisła współzależność personalna z horyzontalnym zespołem zadaniowym utworzonym dla przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego gminy Żukowice. Pożądanym jest, aby w składzie komisji znalazł się Skarbnik Gminy.

Wdrożenie projektu inwestycyjnego według wniosku komisji monitorującej będzie wymagać decyzji Wójta przy kontrasygnacie Skarbnika.

2. Procedura wdrożeniowa projektu inwestycyjnego

Projekty zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego będą wdrażane według kolejności ustalonej w rankingu hierarchii zadań. Kolejność ta może zostać zmieniona uwarunkowaniami budżetowymi lub terminami narzucanymi przez komitety sterujące programem ZPORR, itp. Zasadą jest maksymalizacja wykorzystania dotacji.

Liczba projektów z Planu Rozwoju Lokalnego prowadzonych jednocześnie przez gminę uwarunkowana jest aktualną płynnością finansową. Z tego też warunku wynika, że nie jest możliwa jednoczesna realizacja kilku dużych przedsięwzięć.

Wniosek w sprawie rozpoczęcia wdrożenia projektu składa na ręce Wójta sekretarz komisji monitorującej. Wójt po konsultacji ze Skarbnikiem podejmuje decyzję o rozpoczęciu procedury wdrożenia.

Każdy projekt inwestycyjny umieszczony w Planie Rozwoju Lokalnego będzie realizowany w oparciu o harmonogram zadaniowo-czasowy, przedstawiony w następnym rozdziale.

Każdy, zakończony projekt inwestycyjny zostaje przekazany do monitorowania jego efektywności oraz skutków, komisji monitorującej. Monitoring w oparciu o dane statystyczne i wskaźniki kwantyfikowalności będzie prowadzony w okresie 5 lat od chwili przekazania inwestycji do użytkowania.

W procesie wdrożenia każdego projektu przewiduje się udział następujących zasobów pracy:

- Wójt (zatwierdzanie i akceptacja)
- Dział inwestycji (dokumentacja, przetargi, analizy, kosztorysy)
- Dział zamówień (przetargi, dokumentacja przetargowa)
- Skarbnik (dopasowanie harmonogramu do budżetu, kontrasygnacja dla Wójta)
- Komisja monitorująca (monitoring całości procesu)
- Komisja przetargowa (wybór wykonawców)
- Konsultant zewnętrzny (nadzór nad procesem)
- Wykonawca SW (studium wykonalności)
- Wykonawca OOS (ocena oddziaływania na środowisko)

- Wykonawca Projektu (inżynier projektujący)
- Urząd zewnętrzny (decyzje, pozwolenia).

Zasoby te uzupełniają wzajemnie i planując wdrożenie całego Planu Rozwoju Lokalnego, należy uwzględnić wąskie gardła procesu, związane z nadmiernym obciążeniem wybranych zasobów przy skoncentrowanych w czasie działaniach, a organizacją terminarza składania wniosków o finansowanie jednocześnie kilku projektów może skutkować przeciążeniem zasobów gminy i w konsekwencji blokadą czasową wdrożenia.

3. Harmonogram czasowo zadaniowy i czasowo finansowy

Dla każdego projektu tworzy się osobny harmonogram czasowo-zadaniowy oraz czasowo finansowy w formacie Microsoft Project. Graficzną prezentację stanowi wykres Gantta. W załączeniu do niniejszego opracowania znajduje się płyta CD, na której umieszczono plik *Harmonogram wdrożenia PRL.mpp* w formacie Microsoft Project. Obejmuje on zoptymalizowaną analizę szczegółową harmonogramu prac nad inwestycją przez wszystkie zaangażowane jednostki.

Tab. 25 Harmonogram czasowo-zadaniowy wdrożenia pojedynczego zadania inwestycyjnego

Przygotowanie wstępne	15 dni
Ustalenie zakresu zadania inwestycyjnego.	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Zdefiniowanie zasobów wstępnych	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Wstępne studium wykonalności	14d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Ustalenie zasad monitoringu i kwantyfikacji	1d
Ustanowienie managera projektu	0d
<i>Wójt</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	

Ustalenie rodzajów przetargów	4h
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Dział zamówień</i>	
Ustanowienie komisji przetargowej	1d
<i>Wójt</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Dział zamówień</i>	
Szkolenie komisji przetargowej	1d
<i>Dział zamówień</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Zakończenie fazy wstępnej	0d
Analiza/wymagania dokumentacyjne	30 dni
Analiza wstępnego studium	5d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Skarbnik</i>	
Ocena oddziaływania na środowisko	30d
<i>Wykonawca OoŚ</i>	
Naszkiecowanie wstępnych kosztorysów	14d
<i>Dział inwestycji</i>	
Opracowanie wstępnego budżetu	3d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Skarbnik</i>	
Przegląd specyfikacji zadania i jego budżetu z zespołem	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Skarbnik</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Uwzględnienie opinii dotyczących specyfikacji technicznej	3d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
Opracowanie przebiegu przetargów	1d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Komisja przetargowa</i>	
Uzyskanie akceptacji na kontynuowanie (koncepcja, przebieg, budżet)	4h
<i>Wójt</i>	

Zakończenie analizy	0d
<i>Komisja monitorująca</i>	
Projektowanie inwestycji	138 dni
Wybór wykonawcy Studium Wykonalności	21d
Zatwierdzenie przez Wójta	0d
<i>Wójt</i>	
Opracowanie Studium Wykonalności	30d
<i>Wykonawca SW</i>	
Analiza studium wykonalności	3d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przegląd specyfikacji projektu	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Uwzględnienie opinii w specyfikacji projektu	1d
<i>Komisja monitorująca</i>	
Uzyskanie akceptacji na kontynuowanie	4h
<i>Wójt</i>	
Wybór wykonawcy projektu technicznego	21d
<i>Wykonanie projektu technicznego</i>	60d
<i>Wykonawca Projektu</i>	
Zatwierdzenie przez Wójta	4h
<i>Wójt</i>	
Zakończenie projektowania	0d
Wniosek o dofinansowanie i pozwolenia	150 dni
Wystąpienie o warunki zabudowy	0d
Uzyskanie warunków zabudowy	30d
Wystąpienie o pozwolenie na budowę	0d
Uzyskanie pozwolenia na budowę	120d
Przygotowanie wniosku	3d
Kompletacja załączników i pozwoleń	14d
Złożenie wniosku w Komitecie Sterującym	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
Decyzja o przyznaniu promesy	60d
Decyzja o kontynuacji	0d
<i>Wójt</i>	

Przetarg i wybór wykonawcy	120 dni
Przygotowanie instrukcji uczestnika	21d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Przygotowanie formularzy oceny formalnej	1d
<i>Dział zamówień</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przygotowanie formularzy oceny technicznej	2d
<i>Dział zamówień</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przygotowanie dokumentacji przetargowej	28d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Ogłoszenie o przetargu	14d
Zbieranie ofert i odpowiedzi na pytania	60d
Sesja otwarcia ofert	1d
<i>Komisja przetargowa</i>	
Wybór oferenta	7d
<i>Komisja przetargowa</i>	
Zatwierdzenie prac komisji	1d
<i>Wójt</i>	
Złożenie dokumentacji w RKS	7d
Zatwierdzenie procedury przez RKS	30d
Podpisanie umowy z wykonawcą	7d
Zakończenie procedury wyboru wykonawcy	0d
Wykonanie inwestycji	363 dni
Wejście na budowę	30d
Wykonanie zadania	300d
Raporty kwartalne	196d
Raporty kwartalne 1	1d
Raporty kwartalne 2	1d
Raporty kwartalne 3	1d
Raporty kwartalne 4	1d
Przekazanie do użytkowania	3d
Pozwolenie na użytkowania	30d
Zakończenie procesu wykonawstwa	0d
Rozliczenie i monitoring	14,5 dni
Wykonanie raportu końcowego	14d

<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Zatwierdzenie raportu	0,5d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
<i>Wójt</i>	
Wykonanie analizy porównawczej efektów	6d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przygotowanie formalne rozliczenia	6d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
<i>Skarbnik</i>	
Przygotowanie wniosku o refinansowanie	3d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Rozliczenie ostateczne projektu	1d
<i>Skarbnik</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
Złożenie wniosku o refinansowanie	0d
<i>Wójt</i>	

Należy zwrócić uwagę, że od momentu koncepcji inwestycji do chwili rozpoczęcia robót działania proceduralne zajmują około 450 dni. Czasu tego nie da się specjalnie skrócić, ze względu na długie terminy uzyskiwania pozwoleń, wykonania dokumentacji oraz niskiej wydolności decydujących o promesach.

Równocześnie należy mieć świadomość, że ostre reguły oceny, kontroli oraz całkowita zgodność przeprowadzenia projektu według procedur unijnych powodują konieczność bardzo starannego przygotowania dokumentacji oraz rozliczeń. Dotyczy to zwłaszcza zgodności danych w kolejnych etapach procesu (np. przedmiary i dane we wniosku muszą być zgodne z otrzymanymi w dokumentacji przetargowej oraz powykonawczej). Dlatego prowadząc wdrożenie komisja monitorująca w szczególności dokładnie będzie analizować dokumentację na każdym etapie harmonogramu.

IX SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Niezależnie od procedury wdrażania poszczególnych projektów, opisanej w rozdziale VIII, Plan Rozwoju Lokalnego stanowi dokument prognostyczno-planistyczny, który może podlegać modyfikacji w zależności od istniejącej sytuacji oraz koniunktury. Dla ukazania stopnia realizacji oraz wyników długofalowych, konieczny jest ciągły monitoring, obrazujący trafność planowania. Monitoring ten należy podzielić na następujące kategorie:

- Monitoring fazy produktów (bezpośredniego wdrażania projektów)
- Monitoring oddziaływania krótkoterminowego (osiągniętych rezultatów)
- Monitoring oddziaływania długofalowego (osiągniętych wyników)

Analiza wyników monitorowanych danych musi zawierać czytelne porównanie w czasie zmienności wskaźników. Konieczne jest wprowadzenie kilku podstawowych wskaźników globalnych, które staną się miernikiem postępu i dla których możliwe będzie zastosowanie testu statystycznego istotności zmienności.

Nie mniej ważnym zagadnieniem jest inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi. To zadanie stanowi kontynuację pracy nad Planem Rozwoju Lokalnego, gdzie władze gminy zaprosiły do współpracy wszystkie, aktywne jednostki życia społeczno-gospodarczego z terenu gminy. Cykliczne spotkania i przedstawianie propozycji współudziału i współfinansowania istotnych projektów oraz zakładanie podmiotów publiczno-prawnych, mogących aplikować o środki z innych źródeł daje dodatkowe możliwości zrealizowania ambitnych zamierzeń Gminy Żukowice.

Bezpośrednio z monitoringiem stanu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego oraz współpracą wiąże się aktywna prezentacja oraz kontakt z lokalnymi mediami. Plan takiego działania powinna opracować komisja monitorująca, wyłaniając z pośród swego grona pełnomocnika ds. kontaktu z mediami.

1 System monitorowania pojedynczego projektu

1.1 Faza tworzenia produktów

Na tym etapie istotne jest osiągnięcie fizycznego zaistnienia w określonym czasie założonych w projekcie i harmonogramie wykonawcy dołączonym do dokumentacji przetargowej ilości pracy oraz ilości zużytych materiałów.

Monitoring prowadzony jest przez komisję monitorującą i polega na porównaniu założonych czasów dla danego podzadania ze stanem bieżącym. Wykorzystuje się przy tym formularz sprawozdania kwartalnego wykonawcy.

W fazie końcowej projektu komisja monitorująca ocenia dostarczone sprawozdanie końcowe wykonawcy z założeniami projektowymi oraz harmonogramem czasowym.

Raz w miesiącu komisja monitorująca ocenia stan wykonania procedury wdrażania projektu, nanosząc do harmonogramu stan bieżący realizacji zadania. Powstałe odchylenia są oceniane i wprowadzana jest korekta Planu.

Przynajmniej raz na kwartał dokonywana jest ocena wykonania budżetu inwestycji przez dział inwestycji i przedstawiana jest skarbnikowi gminy.

1.2 Faza krótkoterminowych skutków wdrożenia projektu.

Obejmuje okres do 2 lat bezpośrednio po wykonaniu inwestycji. Skutki te są mierzone porównaniem zadanych wskaźników kwantyfikacji dla danego projektu (Rozdział VI). Analizie porównawczej podlega tabela najbardziej istotnych czynników, wykorzystując test statystyczny istotności obserwowanych empirycznie zmian (np. chi-kwadrat). Oceny dokonuje komisja monitorująca i nanosi wynik cząstkowy do ogólnego raportu o skutkach wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego.

Przy wyborze wskaźników, koniecznym jest ich analiza pod kątem unikalności dla danej inwestycji. Ich wpływ na całokształt realizacji Planu Rozwoju Lokalnego powinien być jak najbardziej łączny z pozostałymi. Z drugiej zaś strony powinny być one zmienne w czasie. Nie zawsze się to udaje, ale w wielu wypadkach istnieje przynajmniej jeden, charakterystyczny parametr, którego wartość odpowiada warunkom analizy.

2 System monitorowania i oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Dla oceny programów, których częścią są projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej rozróżnia się następujące typy ocen:

- **ex- ante** (przed realizacją programu)
- **mid-term** (w połowie okresu realizacji); w odniesieniu do Programu Rozwoju Lokalnego na lata 2004-2006 nie przewiduje się oceny w połowie okresu realizacji, gdyż zakończenie większych inwestycji zaplanowano na rok 2006. Ocena taka zostanie sporządzona w przypadku zaistnienia takiego obowiązku
- **ex-post** (na zakończenie programu), w jej ramach przewiduje się, że po zakończeniu danego projektu - przez dwa kolejne lata, w systemie rocznym sporządzane będą raporty celem weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników oddziaływania
- **on-going** (bieżąca); ocenie tej podlegać będą poszczególne projekty w trakcie ich realizacji, w układzie raportów kwartalnych, a w przypadku krótkoterminowych inwestycji, w układzie miesięcznym.

2.1 Faza realizacji zadań

Na tym etapie istotne jest osiągnięcie wypełnienia czasowego zadań określonych harmonogramem wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego. Równolegle oceniane są harmonogramy wdrażanych przedsięwzięć oraz pozostających w fazie procedur poprzedzających bezpośrednie wykonanie.

Monitoring polega na kwartalnej analizie wszystkich sprawozdań kwartalnych, przekazanych od wykonawców zadań częściowych. A w przypadku zadań nie rozpoczętych fizycznie, na porównaniu z położeniem na wykresie Gantta i naniesieniu aktualnej pozycji.

Równocześnie porównywane są analizy finansowe i budżetowe tak, aby nie pojawiły się chwilowe utraty płynności. Odpowiedzialna jest za to komisja monitorująca.

Komisja monitorująca przekazuje Wójtowi wyniki analizy realizacji zadań i wprowadza ewentualne korekty lub wdraża decyzje synchronizujące i procedury rezerwowe.

2.2 Faza oddziaływania krótkookresowego

Na tym etapie istotne jest osiągnięcie pożądaných wyników, określonych wskaźnikami globalnymi, zgodnie z kwantyfikacją strategii gminy. Przykładami takich wskaźników mogą być:

- Spadek bezrobocia
- Wzrost ceny gruntów inwestycyjnych
- Przyrost volumenu podatków lokalnych
- Wzrost liczby firm
- Wzrost wytworzonej wartości dodanej

Monitoring finansowo-czasowy powinien obejmować skutki wdrożenia projektów i ich wpływ na budżet, a zwłaszcza płynność finansową gminy. Harmonijnie wdrażany Plan Rozwoju Lokalnego musi zapewnić stały poziom płynności finansowej oraz przyrost środków inwestycyjnych. Wskaźnik ten jest bardzo czułym narzędziem weryfikacji poprawności zarządzania projektami.

2.3 Faza monitoringu długofalowego i oceny

Analizy długofalowe prowadzone będą o porównania zmienności w czasie wybranych wskaźników fazy oddziaływania krótkookresowego. Założone wartości tych wskaźników powinna określać strategia gminy. Do weryfikacji przebiegu w czasie należy użyć analizy statystycznej (współczynnika korelacji oraz weryfikacji hipotez w oparciu o test chi-kwadrat).

Za analizę długookresową odpowiedzialny jest sekretarz gminy, który może dla jej wykonania posłużyć się komisją monitorującą.

3. *Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego*

Promocję działań realizowanych w jego ramach i samego planu będzie prowadzić Urząd Gminy w Żukowicach przy współpracy z komisją monitorującą, zgodnie z dyrektywą Komisji Europejskiej Nr 1159/2000 z dnia 30.05.2000 roku w sprawie "Zasad

informowania i promocji projektów współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych". Wszelkie materiały promocyjne będą określać cele realizacji poszczególnych zadań w ramach planu, planowane wskaźniki osiągnięć oraz źródła finansowania projektów.

Celem działań związanych z promocją Planu jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach planu a także instytucji mogących być partnerami w realizacji inwestycji. Grupami tymi są:

- Beneficjenci projektów/mieszkańcy gminy
- Środowisko przedsiębiorców,
- Organizacje pozarządowe,
- Partnerzy społeczni

W ramach promocji Programu Rozwoju Lokalnego podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- Umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Żukowice, założeń Planu
- Wydanie biuletynu informacyjnego dla beneficjentów (poświęconego wybranym projektom),
- Organizacji spotkań z potencjalnymi partnerami społeczno - gospodarczymi,
- Umieszczenie billboardów (tablic reklamowych) w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, informujących o zakresie realizowanych projektów,
- Umieszczenie stałej tablicy pamiątkowej w miejscach powszechnie dostępnych, celem pozostawienia trwałej informacji o wsparciu inwestycji ze środków unijnych
- Publikacji w prasie (w przypadku wybranych projektów).

4. Zmiany w planie rozwoju lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego jest ekspertyzą średnioterminową, podlegającą ciągłej weryfikacji sytuacją społeczno-gospodarczą. Muszą zatem istnieć mechanizmy jego modyfikacji oraz optymalizacji wobec potencjalnych zmian zarówno w otoczeniu prawnym, gospodarczym, jak i społecznym, tak w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi. Program niniejszy może

ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej decyzji Rady Gminy Żukowice. W szczególności niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego może zostać zmieniony bądź uzupełniony na wniosek Rady Gminy lub Wójta. Przesłankami zmiany niniejszego programu mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup.

Zmiana działań i priorytetów, o których mowa w niniejszym Planie, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie realizacji Planu, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

W Urzędzie Gminy funkcjonować będą odpowiednie komórki organizacyjne (komisja monitorująca) odpowiedzialne za wdrożenie, ocenę oraz uzupełnianie Planu.